Контрольный экземпляр

МАССАНЕ А ДАКЪА ЛАЦА КОММУНИСТИЧЕСКИ СУББОТНИКЕ!

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 19 СЕНТЯБРЬ, 1987 ШУ. ★ № 113 (7459). ★ Мах 3 кеп.

КЪАХЬЕГАМА ЦІЕЙ

Массазара балха ди санна дІадоладеннадац таханардар. Къахьегама коллективашка хилар лоацца митингаш. Цига къамаьлаш даьчар шоай а шоашта уллуврча новкъостий а цІерагІа дош делар къаьстта хьинар айденна къахьега, хьаю продукци дика мара ца хилийта.

Иштта хул коммунистически субботникаш мел хулача хана. ХІаьта цар истори дІадоладелар укх тайпара: 1919 шера 6 апреле Москва-Сортировочная яхача депора цхьаболча машинаькъахоша балха смена чакхъяьлча цехе юхе а сайца, мах боацаш кхаь паровоза ремонт йир. Наха дукха теркал ца деш дитача цу хІамах «Сийлахь-йоккха почин» я аьлар В. И. Ленина. Машинаькъахошта карагІдаьнначох цо лаьрхІар балхаца коммунистически хьисапе гІулакх леладара хьалхара зІиргаш хьахилар. Цу субботника мах беча хана В. И. Ленина белгалдаьккха, «буржуази дІаяккхарал халагІа, корта болашагІа, овла кІоарга болашагІа, хоадам болашагІа йолча переворота юхьиг из йолга, хІана аьлча хІама бе-башха ца хетар, бехктокхам боацаш хилар, кагий буржуазии эгоизм эшаяр, вий яхача капитализмо болхлочоа а ахархочоа а тІехьаленна юхейнтача цу оамалел котдовлар дар из. ХІаьта из котало дІачІоагІйнча мара, духхьал тІаккха мара хьахургьяц керда общественни дисциплина, социалистически дисциплина», аьнна.

Владимир Ильич Ленина белгалдоахар, ха дІа ме йода алхха цу тайпарча дисциплинах коммунистически къахьегам вІаштІехьбаккхара кІийле хургйолга. Из иштта долга хьахьекхар вахаро ше. Кховзткъе бархІ шу даьннад цхьание приказагІа а доацаш, дегаша хьехарца миллионаш болча советски наха субботникашка къахьега.

Шин тайпара белгалонаш йолаш да таханара коммунистически субботник. Из хетаду Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 70 шу дизара. Советски общества вахара еррига оагІонаш дикала даькъе эрганхара, Іилма-технически революцена карагІдаьннарий ларда тІа цун материально - технически база овлангара денз кердаяккхара, хьалхарча даькъе экономически яраш а йоахаш, общественни отношенеш эргайоахаш тоаяра, къахьегама чулоацама а цун хьисапа а, наьха материальни духовнии вахара кІоаргга хувцамаш дара тІаерзаяь йола парте XXVII съезда а цул тІехьагІа хиннача КПСС ЦК Пленумий а стратегически курс чакхйоаккхача керда толамаш доахаш Октябра цІейна накъабаха кийчлуш ба Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхой, Республика партийни комитеташа а юхххьанцарча организацеша а дика кхетаду белгалдаь декхараш толаме кхоачащделга сага фактора лоархІам лакхбарца дувзаденна долга. Цудухьа наьха творчески хьинар айдара керда наькъаш лех цар. ТІа-тІа дукхагІа йоакхо ю цар бехктокхам а сакхетам а айбара.

Таханара коммунистически субботник вай республике чакхдаккхара инициатива дІайоланьй Грозный станце локомотивии а вагонии а депо, бурувдеттача балхий Октябрьски управлене, «Старогрознефть» НГДУ, Нохч-ГІалгІай гІишлош яра управлене коллективаша. Массаза хьегачул хьинарегІа къахьега дош деннад цар. Масала, коммунистически субботнике болх бе араваьннав вагонии депора 570 саг. ХІаьта царех 430-не производстве къахьег. Деповцаша лаьрхІад мехкдаьтта продукташ чуйотта 75 цистерна кийчъе, 17 вагона ремонт е, пятилетка фонде ворхІ бІаь сом гаргга дІачудала. Иштта доккхий декхараш тІанйцад республика гІишлонхоша а. Тайп-тайпара гІирсаш хьалдеш хургва 9300 саг. Тахан цар дергда 200 эзар сома маьха балхаш, пятилетка фонде дІахьожадергда 35 эзар сом.

Городской штабо беча хоамагІа, Октябра 70 шу дизара хетадаьча коммунистически субботнике къаьстта доккха дакъа лоацаргда грозненцаша. Машиностроительни предприятешка, мехкдаьтта чакхдоахача заводашка, транспортни организацешка, мехкдаьтта доаккхача, гІишлош хьалъеча, пусковой объекташка, Грознена гонахьа ядача совхозашка, кхыча моттигашка къахьегаш ва 69 эзар гаргга саг. Цар арахецаргья 4 миллиони 632 эзари сома маьха продукци. Городерча бархІ предприяте, бІаьш йолча бригадаша, участкаша, звеньяша тахан болх бу кхоьача материалий а электроэнерге а чотагІа. Пятилетка фонде грозненцаша дІачулургда 198000 сом, Машара фонде — 23000 сом.

Республика агропромышленни комплекса къахьегамхоша а хьинаре дакъа лоац таханарча коммунистически субботнике. Ховш ма хиллара, гуйре царна эггара бехктокхамегІа йола ха я. Іалаьнате дукха да де деза балхаш: чуийца яха еза хьажкІаш, комсаш, коартолаш, шекара свеклаш, сом. ЛерттІа кийчо е еза хьайбаш Іангара дахара, доакъараш Іалащдара, гураьха ялат дІаде лаьтта кийчдара. ТІехьатетта йиш йоаца уж деррига балхаш деча дегаш айденна къахьегаш ба юртбоахама къахьегамхой, царна шоашта мога новкъостал ду городашка, районии центрашка бахача наха, студенташа, дешархоша.

Хьаде хІама доацаш цхьаккха вусаргвац тахан. Городий, районии центрий улицашка, майдашка, скверашка, паркашка, предприятей а организацей а кеашка лостам беш. Октябра цІей хьатІакхоачаш уж цІенъеш ба тахан бІаьш эзараш нах. Духхьал цхьан Грозне уж балхаш деш ва 182615 саг.

Коммунистически субботнике дакъа лаца арабаьннача наха лерттІа гІулакх дара чІоагІа теркам тІабахийтаб торговле, общественни кхачан, культура болхлоша.

Таханарча субботнико цІаьхха а дІагойтаргда парте XXVII съезда а цул тІехьагІа хиннача КПСС ЦК Пленумий а решенеш кхоачашъеча, мохк экономически социальнии дегІаухилга сихдеча керда коталонаш йоахаш Нохч - ГІалгІайчен къахьегамхой Октябра 70 шу дизара накъабоагІилга. Коммунистически партена гонахьа уж айхха кхотабенна болга.

МАССАВА А ГІО КОММУНИСТИЧЕСКИ СУББОТНИКЕ! ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАРГДА ВАЙ ВОАЙ ХЬАМСАРЧА ДАЬХЕННА ДОЛЧА ГІУЛАКХА!

Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизара накъадолхаш

Малгобекски АТП дикагІболча слесарех цаІ ва Газиков Мувса. Ше къона вале а, коллективе ший сий дайта, лархІийта низ дІакхаьчаб цун. Мувсас тоаяь машина тешшаме болх беш хул йІаьххача юкъа, хІаьта хьадер сиха а ду цо. Легковой а, грузовой а маркех цхьаь цхьан машина двигатель яц цунна ца йовзаш, эшша «дарба» де могаргдоацаш.

Дика лоархІаву зІамига саг планах а ший социалистически декхарех а. Цхьа смена дІайодац цо 10—15 процент норма тІехкхоачаш ца еш, лакха дикал йолаш хул цо ях ремонт, цудухьа берригa водителаш а чІоагІа раьза ба цунна.

СУРТА ТІА: къона слесарь М. Газиков (аьттехьарвар) водителаца Картоев Адамаца тоаеш воалл цун КамАЗ.

Р. АУШЕВА сурт.

БЕРРИГАШ А АРАБАЬННАБ

ДІайолаеннай Сийлахьбоккхача Октябра 70 шу дизара хетадаьча коммунистически субботника вахта. ЦаІ санна арабаьннаб субботнике Грозненски производственни швейни объединене болхлой, инженерно-технически болхлой. Уж ва 3500 эзар совгІа саг. Царех дукхагІбараш шоаш даим къахьегаш болча моттигашка болх беш ба. ХІаьта 400 совгІа саг объединене, филиалий производственни помещенешта гоннахьара майдаш цІенъеш, тоаеш, лостам беш ба.

Кхыча деношкарчул дукха овсарегІа коммунистически субботник долча дийнахьа къахьега, аьнна, дош деннадар объединене къахьегамхоша. Цудухьа массайолча цехашка, филиалашка шерра социалистически яхь яьржай тахан ма хулла дукхагІен дикагІен продукци арахецара, материалехи электроэнергехи кхом а беш пайда эцара тІехьа.

Швейникаша лаьрхІад субботнике долча дийнахьа 160 эзар сом маьха продукци арахеца. Объединене генеральни директора заместитела Косниковский Владислав Казимировича дувц:

— Тахан вай республикерча мехка кхыча краяшкарчен областашкарчен торговлега швейникаша дІайохьийтаргья 9,5 эзар берий коч, 1200 костюмчик, иштта 7600 сорочкеи кхыйола изделешн.

Коммунистически субботнике дакъа лоацаш хиннача объединене ерригача цехашеи филиалашеи шоаш тахан даьккха 4000 сом алапи Машара фонде дІадохьийтаргда.

Хьона, Даьхе!

МАЛГОБЕК

Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дузача цІейна хетадаьча таханарча коммунистически субботнике дакъа лаца цхьа барт болаш араваьннав Малгобекски районера 18200 саг. Доккхий декхараш тІанйцад цар къахьегама цІей дола ди башхадикача производственни хьокхамашца белгалдаккхара. Дукххача болхлоша, бригадаша, участкаша, бІарчача предприятеша, организацеша дош деннад вокх деношкарчул овсарегІа къахьега. Керттерча производстве массазарча шоай балха моттигашка къахьегаш ва тахан 5100 саг.

Промышленносте тахан къахьегама вахте латтараша арахецаргья 30 эзар сома маьхал чухьнахьа йоацаш тайп-тайпара промышленни продукци. Цунах дукхагІдола дакъа арахецаргда кхоьча материалий чотагІа болх беш йолча шин предприяте, итташ йолча бригадаша, участкаша.

Предприятешка, организацешка, совхозашка лостам беш уж Іан замалахьа болх бара кийчъеш къахьегаш 13100 саг.

Коммунистически субботнике болх беш болча района къахьегамхоша шоаш даьккха 9,5 эзар сом алапи шийтталагІча пятилетка фонда юкъехьоргда.

Района къахьегамхоша тахан шоаш даьккха 33850 сом алапи пятилетка фонде дІачулургда.

СУНЖА

Сийлахь - боккхача Октябра хетадаьча субботнике хьинар айденна къахьегаш ба тахан Сунженски района къахьегамхой. Цига дакъа лоацаш ва 20700 саг. Царех массазарча шоай балха моттигашка къахьегаш ва 12570 болхло.

Промышленносте къахьегама вахте латтараша тахан хьаергья 108,5 эзар гаргга сома маьха продукци. Цу даькъе цар арахецаргда 57,8 эзар сом мах бола халкъа эша товараш, тІишлонхоша кхоачашдергда 12400 сома маьха гІишлон-монтажни балхаш.

Шоаш тІанйца декхараш толамца кхоачашдара ерригa шоай таронаши кхоачамаши оарцагІдаьха къахьегаш ба тахан коммунистически субботнике юрта боахама болхлой. Цар тахан маьхалдоахаргда 200 тонн баьцадаараш, 450 тонн сом, 48 тонн шура.

Коммунистически субботнике хьинаре дакъа а лоацаш, шоаш даьккха 31200 сом алапи шийтталагІча пятилетка фонде дІалургда района къахьегамхоша.

ШАЬЛА

Іалаьмате дика кийчо ях, коммунистически субботнике дакъа лаца балха арабаьннаб тахан Шалински района къахьегамхой. Тахан шоай хьинар кхо ца деш къахьегаш ва укхаза 42700 совгІа саг. Царех 8930 болхло, массазарча шоай балха моттигашка къахьегаш ва. Пусковой объекташи соцкультбыта объекташи хьалъеча болх беш ва 850 гІишлонхо. Цар дош деннад дийнахьара нормаш 125—135 процент кхоачашъе. Совхозашка, кхыйолча юртбоахама предприятешка шоаш тІанйца декхараш дика тІехкхоачашдеш, бІубенна къахьегаш ва 3420 совгІа саг.

Кхоьча бийдала, электроэнерге, доагора, кхыйолча материалий чотагІа тахан болх беш я районера ворхІ промышленни предприяте, кхаь совхоза, 48 цеха, ферма, бригада коллективаш, 1295 болхло. Цар арахецаргья итташ эзараш сомий маьха тайп-тайпара продукци.

Коммунистически субботник дола таханара ди хьинаре къахьегаш чакхдаккхара тІагІертта къовсам лоаттабеча района промышленноста болхлоша арахецаргья 287 эзар сома маьхал чухьнахьа йоацаш тайп-тайпара продукци, 85 эзар сом мах бола халкъа эша товараш. ХІаьта гІишлош хьалъеча къахьегаш болчар кхоачашдергда 39 эзар сома маьха гІишлон-монтажни балхаш.

НАЗРАНЬ

ЧІоагІа дегаш гІоздаьнна болаш балха арабаьннаб Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дизара хетадаьча субботнике дакъа лоацаш бола Назрановски района къахьегамхой. Района халкъа боахама массе а йолча участкашка шоай хьинар кхо ца деш къахьегаш ба тахан 36730 совгІа саг. ХьалхагІе а болхлой собранешка, митингашка дийца а дийца, белгалдаьха балхаш деш ба уж берригаш.

Коммунистически субботнике дакъа лоацаш барех 6380 саг массазарча шоай балха моттигашка къахьегама вахте а латташ, тІанйца декхараш толамца кхоачашш тІехкхоачаший дара бІубенна къахьегаш ва.

Промышленносте къахьегама вахте латтараша тахан арахецаргья 130560 сома маьха тайп-тайпара продукци. Цу даькъе 67 эзар сом мах бола халкъа эша товараш а хьадергда цар. ГІишлонхоша кхоачашдергда 17 эзар сома маьха гІишлон - монтажни балхаш.

Кхоьча материалий чотагІа тахан болх беш я районера кхаь предприятеи совхозеи, 18 цеха, ферма, бригада коллективаш, 1475 болхло.

Коммунистически субботнике къахьегама вахте латтараша шоаш тахан даьккха 14400 сом алапи пятилетка фонда юкъехьоргда.

КПСС ЦК Политбюро

КПСС ЦК Политбюрос 17 сентябре хиннача заседане хьажа а хьежа керттерча даькъе могайир пачхьалкхен производственни объединенех йолча положене проект. Положене тІа белгалдаьккхад, йиззача боахама расчетеи ше шийна финансировани яреи хьале болх беш йолча халкъа боахама керттерча звенои эггара йоккхагІйолча организационни структура цхьан е массехк отрасла предприятеш, объединенеш, организацеш юкъе яха йиш йолга. Пачхьалкхен производственни объединени ерригсоюзни а регионални а хила йиш я. Цунна чуйоагІаш йола предприятеш шоай лоІаме а хул, шоай балха пачхьалкхен предприятех (объединенех) долча СССР ЗаконагІа кулгал а ду. Пачхьалкхен производственни объединенена демократически кІийлен тІа директорий советои цо хержача генеральни директорои кулгалдергда. Цунна юкъейодача предприяте, объединене, организаце къахьегама коллективий викалий совет хьаю.

Заседане дийца а дийца могадир мехка химико-хьун комплекса доакъошта кулгалделга дІахо эргадаьккха-тоадарах дола де дезараш. Правительстве массаза болх бергболча органа хьисапе — химико-хьун комплексана йола СССР Министрий Совета бюро хьаярах йола решени тІанйцай. Цун лоархІамеча декхарех да халкъа боахама химизаци яра масштаб шеръяр, мохк эшача химически мехкдаьттахимически, целлюлозно-каьхата, чакхйоахача хьун, медицински микробиологически продукце прогрессивни тайпашца биззагІа Іалашбар.

Парте ЦК июньски (1987 ш.) Пленума установкашка хьежжа бийца а бийца, керттерча даькъе тІанйцаб «Іилман организацеш биззача боахамий расчетагеи шоаш финансировани яргеи яхарах» бола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета соцам. Соцам тІа белгал ма даккхара, Іилман-тохкама, проектни, конструкторски, технологически организацеша шоай болх пачхьалкхен предприятех (объединенех) дола СССР Закон кулге а лувцаш бе беза.

Министерствашеи ведомствашеи Іилман организацеш лелаяра финансировани яргара Іилман разработкай заказчикаца юкъарчал доацаш боахамий договор дара наькъаца уж кхоачашъяь яьлча, балхах доагІар дІа а телаш финансировани ярга яха лаьрхІад.

СССР министерстваштеи ведомстваштеи союзни республикай Министрий Советашта хьалхадаьккхад халкъа боахама объединенешеи предприятешеи йиззача боахама расчетагеи шоаш шоашта финансировани яргеи яхара оттаьяча ханашка а хІаьта иштта, академически вузовскии Іилма специфика теркалъеш а Іилман организацеш балха керда хьалашка йоахилга кхоачашде.

Заседане белгалдаьхар, министерствашеа ведомствашеа, союзни республикаша, объединенеша, предприятеша, совхозаша, колхозаша социалистически дегІаухача, капиталистически мехкий организацешца цхьана беш болча балха хьинар айдара тІадерзадаь, доал дара керда хьалашка арахьара экономически болх эргабаьккха-тоабара дола кхы тІа де дезараш. Организацеша арахьарча экономически цхьана леладеча гІулакхий даькъе шоаш решени тІанйяра бокъонаш дикка шеръяра йола предложенеш мога а ях хьалльцар.

КПСС ЦК Политбюрос Эфиопе Халкъа Демократически республика дІакхайкаяра хетаьча торжествашка Л. Н. Зайков керте а волаш дакъа лоацаш хиннача советски партийно-пачхьалкхен делегаце балха итогаш могайир. Белгалдаьккхад, НДРЭ хьаяь халкъа Іаьдал конституционни формах доал дарга далар, из Эфиопе халкъа вахаре исторически событи йолга цо Эфиопски революци дегІаяра керда этап хьахьокхилга.

Раьза а болаш белгалдаьккхад, Эфиопе Болхлой парте ЦК Генеральни секретараца, Президентаца Менгисту Хайле Мариамаца, иштта кхыча эфиопски кулгалхоща доттагІала, дІа-хьа яхар кхетадара хьале хиннача беседаша хІанзарча дунен тІарча керттерча проблемаех йола позици цхьатарра хилар, мехкашта юкъера доттагІали вІаши леладу гІулакхаши цхьана дегІаккхувла чІоагІде гІерташ хилар хьахьекхалга.

КПСС ЦК Политбюрос дийцар, иштта советски общество экономически социальнии дегІаккхувларах, Советски пачхьалкхен арахьарча политически балхах дола кхы цхьадола дешаш.

СССР ЛАКХЕХЬАРА СОВЕТ ГУЛЪЯРАХ ДОЛА СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

У К А З

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу: цхьайттазлагІа хержача Советски Социалистически Республикай Союза Лакхехьарча Совета бархІлагІа сесси гулъе 1987 шера 19 октябре городе Москве.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель А. ГРОМЫКО.
СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1987 ш. 18 сентябрь.

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо хоам бу, цхьайттазлагІа хержача СССР Лакхехьарча Совета бархІлагІча сессе дувцийта оттаде лерхІараш ер дешаш хилара:

1. 1988 шера СССР экономически социальнии дегІайоалаяра Пачхьалкхен планахи 1987 шера СССР экономически социальнии дегІайоалаяра Пачхьалкхен план кхоачашъяраз леламахи.

2. 1988 шера йолча СССР Пачхьалкхен бюджетахи 1986 шера СССР Пачхьалкхен бюджет кхоачашъярахи.

3. СССР Лакхехьарча Совета Президиума указаш чІоагІдарах.

ПРОДУКЦИ — ДУКХАГІА, ДІАДОДАР — КІЕЗИГАГІА!

Жа леладерий республикански совещане дакъалаьцараша отрасла берригача къахьегамхошка даь кхайкарал

Деза новкъостий! Республика жа леладара даькъа къахьегамхоша, деррига вай халкъо санна, тІатеІІа къахьег сихха а тІатІа а хьайбай боахам дегІабоалабара, ма хулла цунна интенсификаци яра тІаерзаяь Советски Союза Коммунистически парте XXVII съезда, цул тІехьагІа хиннача КПСС ЦК Пленумий исторически решенеш кхоачашъяра тІехьа. Республика агропромышленни комплекса лоархІамерча доакъоех цаІ да жа леладар, цига къахьегаш ва кхо эзар совгІа жаІу. Царех дукхагІчар хьинаре къахьегаш масалаш гойт.

ДІадаха Іан хьалеш аттачарех хиннадеце а, жаІуй бригадаша тІатеІІа беча балхо аьттув беннаб ерригача республике хІара бІаь жийна тІехьа 99 Іаьхар хьалкхебе. Нохч-ГІалгІайчен колхозийи совхозийи коллективаша кхоачашъяьй тха дІачудалера йола хьалхарча ах шера планаш, хІанз шера дола декхар кхоачашдеш хьинаре къахьегаш я уж.

Цунца цхьана чІоагІа садуъ цхьадолча боахамашка жа леладар дегІадара темпаш лаьгІъяларо, цхьайолча моттигашка цо зе даро, продукце дикал лохъяларо, дулха аьнна дукха хьайбаш гІийла а долаш дІачутеларо, дукха жа къе доврои ца доалаш царна урс хьаккхарои. БоагІІача тайпара теркам тІабахийтац доакъара база чІоагІъяра, бурунний лоамашкареи даьгІенаш лораяра, цар хьалур алсамдаккхара, селекционно-племенной болх эргабаьккха тоабара.

ДІахо йодача хана жа леладелга дегІадоаладара бехктокхами цу даькъе тІатеІІа хувцамаш де дезилгеи кхета а деш, оаха кхайкарал ду берригача жаІушка, же фермай заведующешка, зоотехническии ветеринарнии болхлошка жа леладарах хьахулар алсамдаккхара, цун эффективность лакхъяра, хІара къахьегама коллективе болх дикагІа вІаштІехьбаккхара шоаех тийша дар а шоашта могар а де.

Оаха кхайкарал ду шуга берригача бехктокхамца, жа леладелга дегІадоаладар сиxдара тІадерзадаь тІехьадаха йиш йоаца ер гІулакхаш де:

— Іангара дахара чулохкача хана жа дика даьжа, дерста хилар вІаштІехьдаккха;

— укх шера 15 октябрь хьатІакхачалехьа жа чулаттаргдола ерригa помещенеш Іан хьалашка кийчъе, желашта эшаш йола ремонт е, уж йІайха хургйолаш чІоагІъе. Ветеринарни болхлоша цу юкъа чакхдаха деза лаьрхІа хинна ветеринарно-профилактически гІулакхаш;

— из ха хьатІакхачале Іай жа латтаргдолча моттигашка деррига доакъараш хьатІаозилга чакхдаккха, уж талхаргдоацаш, царна хьайбаш тІаухаргдоацаш, къоалехи цІи яларахи лораде;

— укх шера 15-ча октябрь хьатІакхаччалца ерригa жа леладу бригадаш хьайбашта концентраташ, йол, силос, ча декхаргдолча решеткашца, нийшца, хьаьшца Іалашъе. Жево лаьтта Іотесса доакъар дуилга ма нийсдалийта;

— жа кхоабача пайда эца полнорационни гранулированни доакъарех, царех карбамид, фосфорнии кхыйолеи добавкаш, патока, микроэлементаш, витаминаш а тоаш;

— ханнахьа а дика а чакхдаккха жа дахкара кийчо елга;

— 1988 шера 1-гІа январь хьатІакхачалехьа ерригa желаш кийчъе Іай жа дахкара, 1988 шера 15 февраль хьатІакхачалехьа — бІаьстан юхье жа дахкара;

— 1987/88 шера Іай ерригача бригадашка 100 процент жа дийна дусаргдолаш гІулакх Іалашде;

— 1988 шера хІара 100 жийнеи духхьашха бахкача устагІаи тІехьа 105 Іаьхар хьалкхебе, хІара устагІа тІера 2,5 — 2,8 килограмм цІена тха даккха, дулха дІачулуча же дозал юкъера лаьрхІача 40 килограммага кхоачаш хилийта;

— лакхъе тханеи, кхаьккхийи дикал. ЦІенхаштта бехк бе тха баІашцеи нувхашце бІехдайтача, дІа ца доала басараш, тавро теха тха толхадеча, кхаьккхий телхадеча наха;

— жа леладара ерригача моттигашка юкъедоаладе даьгІенаш хувцаш лелаяр загонни, порционни хьисапе жа доажадар;

— 20 эзар гектар бурунний 15 эзар гектар лоамашкареи даьгІенаш минеральни удобренешца хьаьнъе;

— гІум чІоагІъяра лаьрхІа дІаерІа ерригa хьуна гаьнаш, кІотаргаш — джузгун, лоха кІарцхалаш, иштта «баьццара зонташ» лораергья вай;

— воай низашца даьгІенашка эрий тІаювлача баьций ги гулделга, даьгІений, эггара эродированни участкашка ги дІадувлга вІаштІехьдаккха;

— жа леладеча массанахьа коллективни подряд эргаяьккха тоаергья вай, дезала подряд кхы а хьинарегІа юкъекхувларгья;

— къаьстта теркам тІабохийтаргба вай жа леладара экономика, хІара жа Іуй коллектив а ерригa отрасль а рентабельни хилийтара.

Оаха республика берригa жа леладераш тІахьех — 1987 — 1988 шера жега лерттІа Іа дакххийтара тІехьа шерра социалистически яхь йоаржае. КПСС XXVII съезда, цул тІехьагІа хиннача КПСС ЦК Пленумий хьайбаш леладелга сихха а эффективно а дегІакхувлара, дукхагІа продовольственни ресурсаш яхара йолча решенешта гІулакхаца жоп дала.

Лакха овсарле йолча къахьегамца укх юбилейни шера ерригa планаши социалистически декхараши кхоачашделга Іалашдергда вай, Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизара даха ма доагІа накъагІоорга!

КХАЙКАРАЛ ТІАЙЙЦАД ЖА ЛЕЛАДЕРИЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ СОВЕЩАНЕ.

Сийлахь-боккха Октябри Нохч-ГIалгIайчеи

ВАЙ ВАХАР СИЙРДАДАЬККХА РЕВОЛЮЦИИ

Нохч-ГIалгIайчен энергетика дIаоттар а дегIаяр а Советий Iаьдал даьннача шерашка дIадоладеннад. 1930 шера денз ткъаь итт шера Къулбаседа Кавказе хьалхарча моттиге йолаш хьаенай из. Цо Iалашдаьд вай регионерча республи к а и Ставрополеи энергетически хьашташ.

1921 шера чIоагIъяьча плано хьалхадоаккх, город Грозне гарггарча массехк шера «Красная турбина» яха электростанци шеръеш. Заводской районе дизельни электростанци оттаеш. Октябрьски районе керда электростанци хьалъеш балхаш де дезалга. Ховш ма дий «Красная турбина» яха электростанци ткъаь иттлагIча шерашка кхаччалца ерригача Къулбаседа Кавказе а низ болашагIа хиналга. Цо болх баьб 1955 шерага кхаччалца.

Дика кхаъ хинна тIаийцар республика къахьегамхоша ткъоалагIча шерашка «Красный дизель» яха мехкдаьтта доагаду резервни электростанци хьалъяр. Цун керттера декхар — сайрийна, электроэнерги дукхагIа ашача хана, болх беш хилар.

Кхы а цхьа шу даьлча эксплуатаце хьайщар 1300 киловатт низ бола «ЦIе Октябрь» яха электростанци. Цо новкъостал дир буровой установкаш механически болх бе йолаялийтара.

Мехкдаьтта промышленность дегIаярга хьежжа, алсамбоалар республикерча энергетика низ. Из дIадехар ГОЭЛРО план тIаийцача Советий VIII съезда решенеша. Цу ханна дIадоладир Заводской районе Къулбаседа Кавказе эггара йоккхагIйола теплови электростанци хьалъе. Цун хьалхара агрегаташ болх бе йолаеннай 1929 шера, сентябре, советски нах Сийлахь-боккхача Октябрьски революце шийтта шу дизар дезде кийчо еш болча хана. Керда электростанци юкъейоалаяро кхозза алсамбаьккхар республикански энергетика низ.

Цу хана республикерча электростанцей низ укх тайпара бар: ТЭЦ-1-10 МВт (миллион вольт-киловатт); «Красная турбина» — 7,4 МВт, городера, юртара, кхыйола установкаш — 2,6 МВт, «Красный Октябрь» — 1,3 МВт, «Красный дизель» — 1,2 МВт. ДIа-хьа ехкаяр боккха низ бола линеш, хьалъяьяр керда трансформаторни подстанцеш.

Сихха дегIаенача электрически промышленносто республикерча мехкдаьттахошта чIоагIа новкъостал дир хьалхарча пятилетка план шинни ахи шера кхоачашъе. Республико цу юкъа луш хинна мехкдаьтта берригача вай мехка доаккхачох 38 процент дар.

Сийлахь-боккха Даймехка тIом болабалалехьа хьалхха республика электростанцей низ кхы а иттаза алсамбаьлар. Укхаза йоаккхаш хинначча энергех пайда эцар Кавказерча кхыча республикаша, краяша.

ТIема шерашка болх кхы а тIатеIIагIа бе безаш хилар. Энергетикаша Iалашъеча промышленноста объекташта юкъе яр мехкдаьтта чакхдоаккха заводаш, «Красный молот» завод. Ховш ма дий, цар арахецар тIема эша продукци хинналга.

1942 шера гитлеровцаш Грознена чугIертар. Цу хана дIадоладелар ТЭЦ-а демонтаж яран из тыле дIаяхьийтаран лаьрхIа балхаш, 390 вагонаш хулаш йола цун оатхалаши узлаши мехка малхбоалехьарча районашка дIаяхьийтар.

Цу шера октябрь бетта Заводской районе бомбаш кхайсар фашистски авиаце. Духхьал ТЭЦ-а територе тIа царех 18 бомба ийккхар. Станцена доккха зе хилар, болх а ца беш, сецар из.

Котало яьккхачул тIехьагIа дIадоладир бохабаь республикански энергетика боахам юхаметтаоттабар. Болх Iалаьмате халача хьалашка баьбале а, цхьа шу мара даьннадацар Заводской районера ТЭЦ юха а энерги тела йолалуча хана.

Укхаза керда ши турбина оттае а лаьрхIар, хIаране низ 50 МВт а болаш. Уж балхаш чакхдаьлча кхы цхьаькха а турбина оттайир, хьалха оттаяьча шинне бар миссел низ а болаш.

1952 шера болх бе йолаелар Новогрозненски ТЭЦ-а хьалхара агрегаташ. Цу хана мехка энергосистема чуйоагIаш вай республикера пхи станци яр: «Красная турбина», Коминтерна цIерагIа Грозненски ТЭЦ, Новогрозненски ТЭЦ, ГЭС, Орджоникидзевски ТЭЦ. Вай республикера энерги кхаьчар Моздоке, Кизляре, кхыча городашка.

Боккха теркам тIабохийтар Нохч-ГIалгIай республике районашка энергетически потенциал алсамъяккхара. Цуна дола къаьга тешал дар 1961 шера Аргуне хьалъяь ТЭЦ-4. Сунженски районе цу тайпара объект хIанзле а йолаш яр. Цул тIехьарча шерашка а дIахобихьар из болх.

Къаьстта дош ала лов, хьалха баьде баьхкача ахархойн болхлойн цIеношка лотаеннача Ильича лампаех. Наха боккха кхаъ хилар цох. 1920 шера Грознерча коммунальни боахама отделе вIашагIъеллар «Свет» яха контора. Цун декхар — бахача наьха фусамашта электрификаци яр. Массанахьа гора бIсагIий Iодогlаш, саьргаш тоссаш боахка болхлой. Цхьабола нах тешацар цар леладер пайдане гIулакх да аьлча.

1935 шера «Светах» «Электротрест» аьнна керда цIи тиллар. Цо шиi болх сацийтанзар тIема шерашка а, дукхагIбола специалисташ, болхлой моастагIчох лата бахабале а. Халача хьалашка болх беш, «Электротреста» къахьегамхоша шоай хур дир бахача наьха цIеношка сердал хургйолаш.

ХIара шера Грозне а республике а хьалъю керда соцкультбыта объекташ, нах баха фусамаш. Духхьал 11 пятилетке эксплуатаце дIаеннай 10 эзар квартира, быта ЦIа, «Россия», «Юность» яха кинотеатраш, «Океан» яха ресторан. В. И. Ленина цIерагIча проспектера поликлиника, «Скорая помощь» яха станци, итташ-итташ кхыяраш. Торговле а общественни кхача кийчбеча а эргалонаш кIезига яц. Масала, «Орбита» яха тика, универсам, «Татабанья» яха кафе. Болх беш я керда АТС, керда троллейбусни лини. Шолжа тIагIолла доккха тIий тиллад. Уж еррига объекташ хьалъеча, хIанз царех пайда эцача доккха дакъа кхоач «Грозэнерго» тайптайпарча подразделенешка.

Нохч-ГIалгIайчен энергетика дегIаяра никъ, вай мехка шиi тайпара автобиографи я. Тахан хаттар отт хьалхашка: могаргдарий-те вайна наьха вахаре селла доккха хувцамаш де Сийлахь-йоккха Октябрьски революци хиннацаре? Из я-кх багагара, бусйоагоргагара «доал» дIадоаккхаш, вай фусамаш сийрдаяьхар, зIамигача пхьоалешта когаметта йоккхий промышленни предприятеш хьалъяьр, вай дегаш сийрдадаьхар.

И. БАШИРОВ,
технически Iилмай кандидат, ГНИ доцент.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРИЗИДИУМЕ

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиум 16 сентябре хиннача заседане хьежар кхувшбоагIараша бокъонаш телхаеш даьр гучадаккхара хьакъехьа Сунженски района халкъа депутатий Советаша беча балхах долча дешага. Белгалдаьккхад, района халкъа депутатий Советаша, цар подотчетни органаша кхувшбоагIараште юкъера бокъонаш телхаераш гучабахара а уж дIахо харцахьа ца лелийтара а хьакъехьара болх кхоачамболлаш ца белга.

Укх шера хьалхарча ах шера, дIадахача шера цу периодаца нийсдича, районе кхувшбоагIачар деш долча зуламий боарам 27,3 процент лакхбеннаб. Къаьстта во хьал хьахиннад Орджоникидзевски, Троицки станични, Серноводски юрта, Карабулакски поселкови Советий территорешка.

Школе дешаш долча бераша бокъонаш телхаелга лакхлуш латт. Деррига даьча зуламех 50 процент цар даьд. Укх шера РОВД Iачувоалаваьв 40 совгIа дешархо.

Белгалдаьккхад, халкъа депутатий районни Совета исполнительни комитетера кхувшбоагIарий гIулакхех йолча комиссе кхувшбоагIараш бокъонаш телхаяра, царца профилактически мероприятеш чакхъяхара, уж учете дIаувттабара, кхувшбоагIарий бокъонаш лораяра гIулакха хьала анализ яра боаггIача бесса теркам тIа ца ухийталга, общественни воспитателаша декхараш кхоачашдара тIехьа бокъонца тIахьожам ца лоаттабелга.

Педагогически коллективаша кхетам балара болх хIара дешархочун оамалаш, хьашташ кIоаргIа ца довзаш бу, укхаза кхувшбоагIараш къахьега Iомабелга цIенхашттта тоаделга хьадеха деза.

КхувшбоагIаращца беча балха воча оагIорахьара Iаткъ халкъа депутатий Советаша дезалий барт чIоагIбара, бераштa кхетам луча даькъе цар лоархIами бехктокхами лакхбара санна дола дешаш теркал ца деш хилар, цу гIулакхе цар закона еннача таронех во пайда эц. Шоай бераштa лерттIа кхетам ца лу дезалаш гучабахара болх а мела бу, школайи профтехучилищайи педагогически коллективий администраце, чурча гIулакхий отдела цу гIулакха кхоачамболлаш координаци яц. Къахьегама коллективаша боаггIача тайпара бехктокхаме озац шоай берашца кхетам балара болх ца бу, иштта шоашкара а йирча гIулакхаш гучадувлийта дай-ноаной.

Районе хьатIакхувча тIехьенна идейно - нравственни физически кхетам луш йолча таронех культурно-просветительни учрежденешкей спортивни сооруженешкей биззача боараме пайда ийбайтара деррига де мел дезар даьдац.

Района чурча гIулакхий отдело, кхувшбоагIарий гIулакхашта йолча инспеице массаза шоай ханнахьа гучабахац учете увттабац бокъонаш телхаяра тIера бола кхувшбоагIараш. Цунца цхьана учете латтача кхувшбоагIаращца профилактически болх формально бу, цар массане а общественни воспитателаш бац.

ТIанийцача соцам тIа белгалдоаккх, уж а кхыдола а кхоачамбоацараш районни, юртара, станични, поселкови Советий исполнительни комитеташа шоай болх мела хувцаш хиларах хьахулга. Райисполкомо кхувшбоагIараша бокъонаш телхаеш даьр гучадаккхара болх тоабара боаггIа теркам тIаахийтац. ХьатIакхувш латтача тIехьенна кхетам балара проблема комплексни хьисапе къестаяц, цу хьакъехьа беча балха профсоюзни комсомольски организацешца бувзамаш ледара лоаттаду.

Лакхехьарча Совета Президиумо Сунженски райисполкомагара хьадий х-а р кхувшбоагIаращца беча балхацара долаш дола кхоачамбоацараш дIадоахалга, КПСС XXVII съезда дIадехарашка хьежжа кагирхошта кхетам балара боарам лакхбара, кхувшбоагIа р а ш т а юкъера бокъонаш телхаераш гучабахара кхы тIа мероприятеш чакхйоахалга.

ТIаккха, Лакхехьарча Совета Президиум Нохч - ГIалгIай АССР финансий министерствос нах тIанйбелга, цар письмошка, заявленешка хьожалга вIаштIехьдаккхара балха хьалага хьежар.

Из дош дувцаш белгал ма даккхара, республика финансий министерствос «гражданий предложенешка, заявленешка, письмошка хьажара порядках» дола 1980 шера 4 мартера СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ ларде а лувцаш, гражданий письменни а, устни а дехарашка хьожалга тоадара хьакъехьа белггала болх бу.

Министерства аппарато гражданаша уж письмош, заявленеш язъяра бахьанаш гучадахара теркам тIаухийт, иштта бахача нахагара налогаши кхыдараши дахарах, денежно - вещевой лотереех, пенси, пособеш теларах, иштта кхыдолча дешаех дола законодательства юкъехувлара порядок бахача наха дIайовзийташ кхетама болх бу.

Министерство, гражданашкара даьхкача письмошкеи заявленешкеи, Указа тIа оттаьча ханал кхы тIехьа ца доахаш хьеж.

Гражданий дехаращца беш бола болх тоабара дешаш хан-ханнахьа коллеге заседанешка, оперативни совещанешка дувц, гражданай дехарий чулоацама анализ а, царга хьежачул тIехьагIа итогаш а ю.

Министерствос, бахача наьха дикагIа аьттув хургбола деноши сахьаташи белгал а даь, уж тIанйбелга вIаштIехьдаьккхад.

Цхьабакъда Нохч - ГIалгIай АССР-а финансий министерствос къахьегамхой письменни а, устни а дехарашка хьажара болх законодательствос дIадехарашка хьежжа бац.

Министерства канцеляре письмош чакхдувлара йолча система болх, лерттIа вIаштIехьбаьнхабац: отделашка дIакхаьчача цхьайолча заявленешта юкъарча журнала тIа регистраци яц. Цу журнала тIара жалобах малагIа де дезараш тIанйцад ха йиш яц.

Моттигерча финорганашка наьха заявленеш тIарча дехарашка формально хьожаш йола моттигаш я. Из бахьан долаш гражданаш лакхе латтача инстанцешка язде дезаш хул.

Финансий министерствана тIадиллад гражданий предложенешка, заявленешка хьажара, уж тIанйбелга вIаштIехьдаккхара порядках долча законодательства дIадехараш лорзагIа ца йоалаш лораделга.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума заседане, иштта кхыдола дешаш дийцар.

НАЬСАРЕРА МЕХКАРИЙ

Назрановски трикотажни фабрика цхьоалагIча цехерча Калоева Азас кулгалдеча № 7 йолча конвейере къахьегараш дукхагIча даькъе къона мехкарий ба. Цудухьа лелаю цо комсомольско-кагирхой бригада, яха цIи. Белгалдаккха деза бригада дукхагIбола мехкарий хьинаре къа а хьегаш планаши социалистически декхараши кхоачашде гIерташ хиларал совгIа цунах бокъонца барт-цхьоагIо йола коллектив хьахилар.

Уж шо-шоай оамалаш, гIулакхаш долаш хиларо новкъарле яц царна. Вешта аьлча коллективе керда традицеш хьакхолл цар. Уж а эггара дикагIъяраш.

Дика а хеташ белгалдаккха деза селхан увзалуш хIама хьаде вIаштIехь ца доалаш хинна мехкарий тахан къахьегаме, иштта кхыдола общественни гIулакхаш кхоачашдеча шоашта кхыбараш тIехьабаха могарггдолаш хилар. Царех цхьабараш кхетама болх беча мастера бокъонца бола гIончаш а хинна дIаэттаб. Масала, царех я бригаде болх беш йола Кантышева Мадина. Из геттара принципиальни йоI я. Къаьстта ерригача коллектива новкъарле еш дола моллагIа кхоачамбоацар бIаргадайча. Цо шийна хетар духхьал дIаоал бехке волчунга. Цунца Мадинас ше йизза саг а новкъост а хилар хьахьоих. Керттердар — цун дош гIулакхаца вIа.тIадоагIаш хилар. Цудухьа къоналга хьежа доацаш боккхагIчар цо аьнначунга ладувгI, коллективе, моллагIа балхаца, вахарца дувзаденна дош къоастадеш хилча. Мадинайна фу хет хьож. Цунна балха тIа доккхий толамаш дахарах 11-ча пятилетка гвардеец яха ВЛКСМ ЦК знак еннай.

Тахан из барт-цхьоагIо йола коллектив перестройкаца дувзаденна дукха дешаш къестадеш я. ХIанз конвейера мехкараша къаьстта теркам тIаухийт продукце дикал лакхъяра. Хьаеш йола изделеш наьха безам тIагIоргболаш дика. хоза тегалга — цар шоай керттера декхар лоархI. Цу хьакъехьа бригада совето. коллективаца дага а яьнна, тайп-тайпара мероприятеш белгалъяьхай. ХIаьта уж мероприятеш кхоачашъяра тIехьа тIахьожам лоаттабу. КIира чакхдаьлча бригада совет вIашагI а кхийте цу юкъа карагIдаьнначох, ца деш дисачох дувц. Долаш дола кхоачамбоацараш дIадахара наькъаш белгалдоах. Нагахьа санна цу юкъа коллективе брак яь саг хуле, цунга доагIар дIаоал. гIалат вале кхетаву. Бакъда, цу тайпара хIама коллективе тIеххьарча хана нийслац. Из дика белгало я. ХIана аьлча фабрика еш йола критика дукхагIча даькъе бракованни продукци арахецарах ю. Ховш ма хиллара, цун никъ бехкара гIулакх хIара болхлочунгара дIадоладе деза. Цун балха говзал лакхъяра бокхагIбола, опыт дукхагIйола хьехамчаш тIачIоагI а беш.

Цу хьисапе шоай болх вIаштIехьбаьккхаб № 7 йолча конвейера хIамаш тегараша. Масала № 27 йола фабрика базови училища чакхъяьккха укхаза балха баьхкача Евлоева Аьсетаи Арчакова Фатиманеи бокъонца профессе къайленаш йовзийтар дукхача хана укхаза къахьегаш йолча Мархиева Зинас.

— Юххьанца Аьсетеи Фатимайи балхах ка ялацар, дукха бран йора. Из балха опыт ца хилар дар. ТIаккха аз а са новкъосташа а царна ца ховр дIа а хьехаш уж балхаца хьаккашта баьхар. ХIанз мехкараща дийнахьара норма — 200 единица берий гарнитур паргIатта тег. Из цар вIаштIехьдоал ма хулла сихагIа говзал лакхъе гIерташ хиларах, — йоах Мархиева Зинас.

Эшача новкъостал де кийча, къахьегам безаш, знанеш Iоае, керда толамаш даха гIерташ хиларо хозву саг. ХIаьта цу тайпарча нахах лархIа мегаргья Мархиева Зина. Из фабрике балха йоагIача хана берашха йоI яр. Укхаза хIанз шоай мастер йолча Джандарова Сержана новкъосталца балха говзал Iомайир цо. Цу хана денз шиi професси кхы а кIоаргагIа йовзаш, балха тIа толамаш доахаш хьайоагIа из. Зинас къахьегама никъ хьийха ба хIанз фабрике толаме къахьегачарех дукхабараш. Царех ба цу конвейера тIара хIанзле шин шера план кхоачашъяь бола Толдиева Лида, Зангиева Яха, Орцханова Аьсет, Тумгоева Лида, кхыбараш. Цар иштта предприяте общественни вахаре дакъа лоац. Балха духьале еча кхоачамбоацарашта никъ бехк, дикадар, пайданедар балха юкъехувл. Къаьстта цар къовсам лоаттабу продукце дикал тоаяра тIехьа.

— ЧIоагIа новкъа хул тха предприяте арахийца изделеш тикашка дIа ца эцаш дом тIабижа ядаш хилча. Е уж ийцача нахагара раьза боацаш каьхаташ даьхкача, — йоах хIамаш тегаш йолча Толдиева Лидас, — Оаха фуннагIа-моллагIа дувце а, планаш кхоачашъяьй, яхаш, доккхал дой а. тха продукцена дола кизга — эцархо ва. Из раьза хилийта хьажа деза. Из дара ше во хьаяь продукци ОТК-а дIачулуча хана хIаравар шийца дагавала мара везац, из продукци тика тIара эца ше раьза хургвар е вац аьнна. ХIара коллективе беш бола кхетам балара болх цу лостамах бе беза.

ХIаьта, Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизарга шин шера план кхоачашъе аьнна тIаийца декхараш толаме кхоачаш а деш хьайоагIача шоллагIча цеха № 7 йолча коллективе цу лостамагIа болх белга къаьгга гуш да. Бригада хIара члено фабрика балха новкъарле еш йола проблемаш къестаеча дакъа лоац. Бригадира Калоева Азас кулгал а деш, хано дIадеххача тайпара, шоай балха стили методаши арґайоах. Иштта цар дика кхетаду, фабрике хьаяь продукци хийцца дIаэцаш а наха хоатташ а ца хилча, предприяти пайда беш хургйоацилга, цунга хьежжа мара, болхлошта алапи, премi яла, цар бытови дешаш къестаде йиш йоацалга. ХIаьта массане, а из кхета а деш, къахьега деза. Кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш шоай аргIагIа, лерттIа болх дIагIоргбола хьалаш хьаде декхарийла я. Вешта аьлча, лакхе йийцар санна йолча бригадех коггIортилга а еш, предприяте гIулакхаш тоаде деза. ТIаккха кIада во да, цох хьадаь барзкъа диттача дола, формах талх, поставщикаша из ханнахьа хьанхахьийтац, яхаш, бахьанаш леха дезаргдац цар.

М. БАРАХОЕВ.

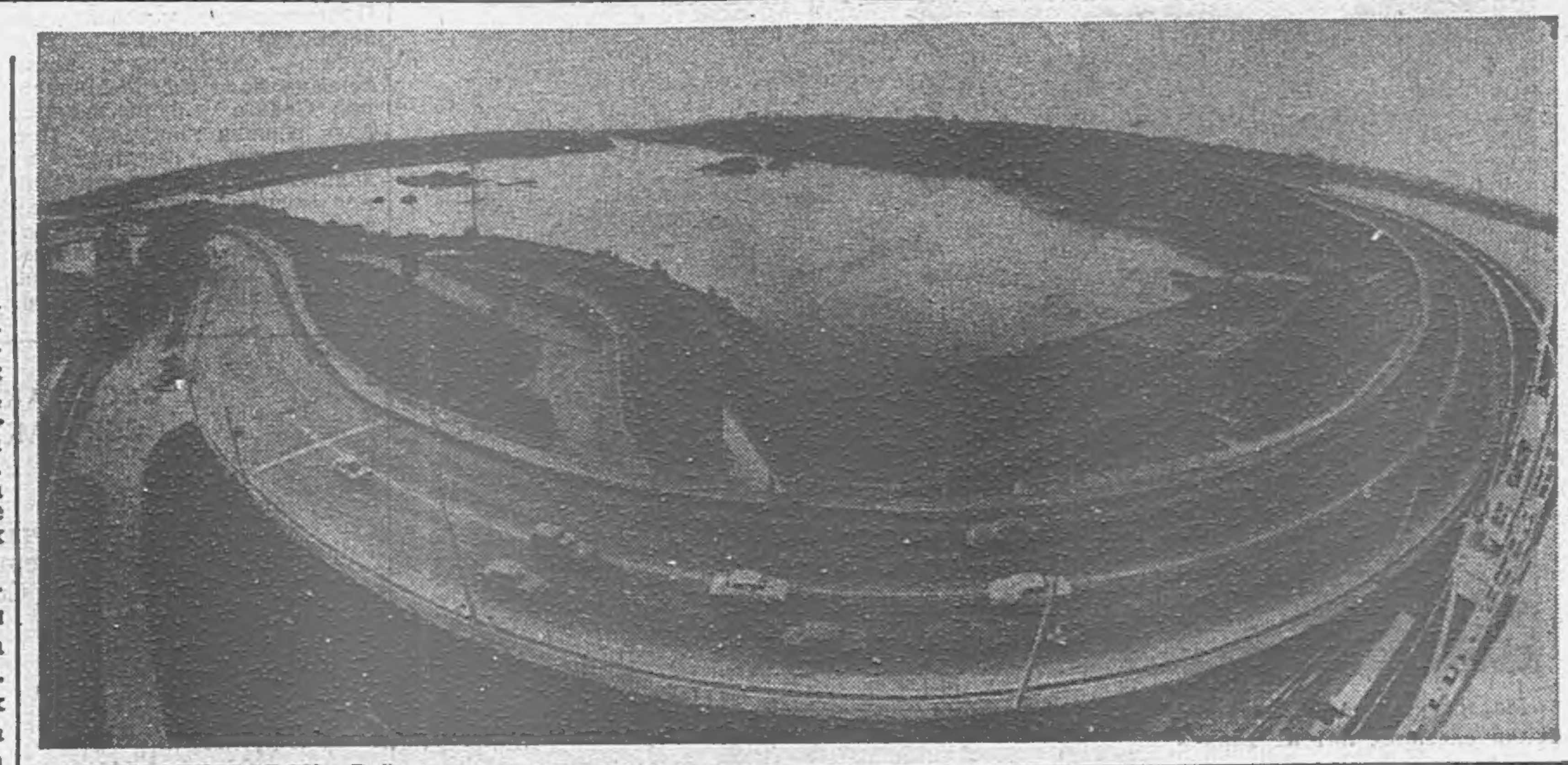

ДНЕПРОПЕТРОВСК. Вай мехка Днепра тIа йоккха гIишло хьалъе йолайича денз 60 шу даьннад. Пхи шу даьлча цига В. И. Ленина цIерагIча Днепровски гидроэлектростанце хьалхара агрегат болх бе йолаялийтар. Цу хана денз ДнепроГЭСа 150 миллиард киловатт-сахьат электроэнерги яьккхай.

СУРТА ТIА: В. И. Ленина цIерагIча ДнепроГЭСа панорама.

ТАСС Фотохроника.

ТХОАЙ ДЕША ДАЙ ХУРГДА

Гаьна яц Октябра юбилей. Из гарга ме гIерт айлуш йоагIа тха къахьегама овсарле а. БархI бетта шура яккхара план 127 процента кхоачашъяьй оаха. Шера план 160 тонн йолча хIанзлехьа а 130 тонн дIаеннай оаха пачхахьалхенга.

Тха ферме да 700 бежан. Царех фуражни доахан — 200 етт.

Хьокхаме къахьегараш тIехь - тIехьагIа дукхагIа хул коллективе. ХIанззехьа шоай шера декхараш кхоачашдаь бала боахк дояркаш Падиева Фади, Булгучева Марем кхыбараш. Лакхача привесаща белгалбаьннаб скотникаш Тумгоев Махьмад, Парижев Махьмуд. ХIаране шишша бIаь бежан доажадеш ба уж лоамашка. Планах 400 грамм йолча, ден-бус цар кхоабача хIара хьайбана 420—430 грамм дозал тIаккхет.

Иштта совгIат кийчдеш накъадолх тхо Октябра цIейна.

Т. ДЗАНГИЕВ,
Сунженски района «Заветы Ильича» яхача колхоза ферма заведующи.

МЕРЗА ДААРАШ

Укх тIеххьарча хана парте а правительства а чIоагIа йоахо еш гIулакх да бахача наха денна эшаш дола кхачан товараш тIа-тIа дукхагIа хилийтар, уж дикагIа хилийтар, цар ассортимент шеръяр. Цу даькъе доккхийн бехктокхамеи декхараш хьалхашка латт Урус-Мартановски кафе-кондитерске болхлой коллективана. Уж толамца кхоачашдара шиi еррига тароваш оарцагIъяьхай тха коллективо. Цунах доккха беркат а даьннад тхона. Цхьаци шу хьалха массехк тайпара кхача мара бацар оаха кийчбеш. ХIаьта тхо долча денна хулаш болча наьха хьашташ дизза кхоачашдара де дезараш дукха дар. ЧIоагIа шерье езаш яр хьаеш йолча кхачан продукце ассортимент.

Из дика кхета а даь, тха коллективо лаьрхIар наха дукхагIа хетташ доле кхачан товараш хьаде деладе. ХIанз укх сахьате тха болхлоша хьаю пхийтта-ткъаь тайпара кондитерски изделеш. Уж Урус-Мартане а ерригача районе а бахача наха чIоагIа хоатташи дика дIаэцаши я. Духхьал укх шера кафе-кондитерске оаха хьаде доладаьд вайнаьха чIаьпилгаш, хачипури, морожени, кхыйола продукци. Оаха хьа ма ю дика дIайода тха продукци. Цудухьа цхьа бутт дIабахийтабац оаха укх юбилейни шера тIаийца декхараш дикна тIеххоачаш ца деш. Цудухьа деррига технико-экономически хьокхамий бархI бетта план а тIеххоачашйир тха коллективо. Из бIубенна я шийтталагIча пятилетка хьалхарча шин шера план Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дузача юбилейга ше толамца кхоачашъергхиларах.

Къаьстта чIоагIа раьза ба тха продукцена школьникаш, Районерча 32 школа дешархошта хан-ханнахьа лоаттаю оаха маьха дарегIа йола тайп-тайпара кондитерски изделеш. Царех я «Дружная семейка» яха пирог, цIагIа хьаераш санна йола булкингаш, шурийца кийчъяь норжигаш, школьни булкингаш, волжски кексаш, пирожни, кхыйола продукци. Уж дешархоша чIоагIа хоатташи дика дIаэцаши я.

Хьинаре къа а хьегаш, шоай декхараш даим цIенен диззан кхоачашдеча кафе-кондитерске болхлоща хьакхоллаш дола беркат да из. Къаьстта дика болх а беш, Октябра юбилейна сийленца накъаболхарех ба водитель-экспедитор Исраилов Iарби, кондитераш Идрисова Луиза, Мальсагова ПаьтIамат, Садаева Зина. Эльжуркаева Малика, кхы дукхабараш а.

Тха къонача коллектива болх боагIача боарамагIа дIабахийтара чIоагIа йоакхо ю райпо правлене председатела Шаипов Ваха Юсуповича. Цо новкъостал а деш, хадданза шеръеш латт укхаза хьаеча кхачан продукце ассортимент.

С.-Хь. ЭЛЬЖУРКАЕВ,
Урус-Мартановски кафе-кондитерске заведующи.

Кхоанен уйла еш...

«Малгобекнефть» НГДУ коллективо белггала къахьегама толамащ даьхад укх шера, 102,6 процент кхоачашъяьй мехкдаьтта даккхара бархI бетта план. ПланагIа доагIачул совгIа даьккхад 8,8 эзар тонн мехкдаьтта, дикка лакхъяьй балха овсарле. Цхьабакъда, мехкдаьтта кIезиглуш латташ хиларах тIехь-тIехьагIа халагIа хул малгобекски мехкдаьтта даккха.

Дукха хьалха денз болх беш йолча скважинашка овсарегIа болх байтара, цу скважинай тIоанашкара дукхагIа мехкдаьтта даккхара, НГДУ ерригача коллектива болх эргабаккха безача кхаьчаб.

Вай мехка бIубенна дIайодача перестройка дIадеххача бесса ерригa производственни подразделенеш экономически пайдане яра декхараш латт НГДУ-на хьалхашка. Цу тайпара декхараш чакхдахара йола мероприятеш укх шера дIайолаяьй. Царех цаI я НГДУ административно - управленч е с к и штат 50 сага кIезигъяр а.

Штат кIезигъяра маIан доккха да. Цкъа-дале, цу гIулакхо дикка кходаьд алапи, юкъера лаьрхIача шера 90—100 эзар сом пайда баргба цунах коллектива. Цул совгIа инженерно-технически болхлой овсаре лакхлургья, шоай декхараш диззa кхоачашдара дукхагIа тIаозаргба цар теркам, айдергда хьинар. Цу гIулакхо болх тоабара, хIаравар дукхагIа бехктокхаме хилийтара дола хьалаш вIаштIехьдоах.

Цул совгIа НГДУ управленчески штатера мукъабаьина специалисташ цехашкарча бехктокхамеча балхаш тIа хьежабу, вешта аьлча, шоай знанешка, опытага, болх вIаштIехьбаккха харга хьежжа балхаш тел управленчески штатера мукъабовлийтачарна.

Шера 240—250 эзар сом зе дора хIанзалца «Малгобекнефть» НГДУ-на поездокаш лелача промыслови наькъо. Из никъ а. цунна эшаш йола гIишлош а лелаяр бахьан долаш хьахулар из. Цудухьа дIабаьккхаб из никъ.

Иштта пайда баргба НГДУ коллектива мехкдаьттеи цунца хьайоагIа гази йоаккхача № 3 йолча цеха деча балхашта комплексни автоматизаци яра оттаяь проект чакхъяккхарах а. Кхоачашъе йолаяьй из проект. ХIанзле а, скважинай ахаиешта диспетчерски пунктера телеуправленеца кулгалду. Хьалха дукхачар хьабеш хинна болх, хIанз шин-кхаь саго бу.

Боккха пайда баьннаб НГДУ болхлой коллективана шиi еррига бригадаш комплексни балхаш дергдолаш вIашагIйохкарах а. Кхыча тайпара аьлча, хIара комплексни бригадо тайп-тайпара балхаш ду. Масала, комплексни бригада юкъеболх слесарь, оператор, моторист, бульдозерист, кхыбараш. Цудухьа хьалха санна бIарчча бригадаш дIа-хьа а кхувлаш ха йоае езац массехк тайпара балха операци кхоачашъю. ХIаьта, лакхбеннаб цар бехктокхам, балха дикал, овсарле. Цунца дувзаденна да болхлой алапеш лакхдалар а.

Хьадоаккхача мехкдаьтта боарам, балха овсарле, хIара болхлочун бехктокхам лакхбара кхыйола мероприятеш а чакхйоах «Малгобекнефть» НГДУ коллективе.

Керда еце а, пайда луш мероприятеш я мехкдаьттеи гази йоаллача лаьттан тIоанашка хий, йоккха давлени йола Iи чуахийтар. тIоанашкара газ летаярца, скважинашта мехкдаьтта тIа ца дайташ йола мазутий тайп-тайпара продукташ коачъяр, кхыяраш а. 7—8 эзар тонн мехкдаьтта тIаккхет хIара бетта цу тайпара мероприятеш чакхъяхарах.

Иштта чакхйоах НГДУ коллективо итташ кхыйола геолого - технически мероприятеш. Царех а боккха пайда боал мехкдаьтта совдаккхара.

Цхьабакъда, «Малгобекнефть» НГДУ специалисташа ма яххара, мел дукха мероприятеш чакхйоахе а, лаьттан ченашкара мехкдаьтта кIезиглуш латт, тIайоагIача хана из даккха халагIа хургда. Цудухьа малгобекски мехкдаьтта «шоллагIдола вахар» кхолла лерхI. Малгобекски мехк д а ь т т а «шоллагIдола вахар» лургдарех лоархIаш я «Малгобек — Вознесенская — Ахлово — Харабиджи» яха сероводород ийна дуккха мехкдаьтта доалла моттигаш. Бакъда, цу кIоаргача тIоанашкара мехкдаьтта даккхара пайдана яц хIанзалца скважинашта лелаяь турбаш, механизмаш, сихха юъ уж сероводородо. Цудухьа геттара чIоагIача металлах лаьрххIа хьаяь хила еза уж.

Цу тайпара йола мехкдаьтта чакхдоаккха установка дIаоттае лерхI «Малгобекнефть» НГДУ коллективо хьатIадоагIача шера.

Цу установкана эша мехкдаьтта лургда хьалхарча юхьига №№ 916, 924, 949 йолча «Малгобек - Вознесенская» яхача моттигерча скважинаша. Цул тIехьагIа болх бе йолалургья керда скважинаш а. Иштта да мехкдаьтта дукхагIа даккхара «Малгобекнефть» НГДУ коллективо лерхIараш.

Малгобекски мехкдаьтта ганз хьаелла езарца а мехкдаьттахой вахара хьалаш тоаде лерхIарца а дувзаденна да цига производственни нах чубахеи дукха гIишлош хьалъеш а, кхы а дукхагIа хьалъе лерхIаш а хилар.

Масала, производственни гIишлош хьалъяра укх шера 2113 эзар сом ахча хьожадаьд управленена, нах чубаха цIенош дара — 738 эзар сом.

Укх шера хьалхарча квартале хьалдаьд управленена бархI квартирни цхьа цIа, кхоалагIча квартале хьалдаь даккха дезаш да цу тайпара цхьаькха цIа а.

ХIаьта, Горагорск яхача поселке хьалдеш латт нах чубаха майда 380 квадратни метр йола цIа. Цул совгIа октябре йистедала дезаш да Малгобеке хьалдеш латта 60 квартирни цIа. Уж гIишлош хьалъю ЧИУС-а 105 яхача ПМК-ас.

Производственни гIишлоши нах чубаха цIеноши кхы дуккха а хьалдергдолаш да Малгобеке укх гаргарча хана.

Цхьабакъда, гIишлонхой балхашта даим а Iаткъ гIишлой материалаш: кирпишк, цемент, аьшкабетонни изделеш, мовхьаш тIаозаш йола автотранспорт, кранаш ца таар.

Кхы дуккха а да Малгобекерча мехкдаьтта доахарий балхашта Iеткъараш. Масала, мовхьаш кхухьаш йола 8—9 автомашина эшача денна 5—6 автомашина мара лац НГДУ цехашта Малгобекерча Е. Чернов начальник волча технологически транспорта управлене. Транспорт кхоачамхиллал ца теларах дукха балхаш ца деш дус. Автокран ца еннача деношка машинашта тIадотта йиш хилац тайп - тайпара деза мовхьаш.

«Грознефть» объединенена чуйоагIача снабжени еча базо шиi болх лерттIа ца бар а Iаткъ «Малгобекнефть» НГДУ болхлошта. Масала, 12 сентябре 12 баллон кислород яйта езача 5 баллон мара яйтанзар.

ДIахо а дувца йиш яр «Малгобекнефть» НГДУ цехий балхашта новкъарле еш долча кхы дуккхача кхоачамбоацарех. Укх статья тIа критика еш бийцача кулгалхой бехкагIа хьахул уж. Цудухьа уйла е йоагIа цар дIахо йодача хана шоай болх тоабара.

Кхоаненна уйла еш а, вахаро дIадехар кхоачашдеш а хила веза перестройкаца хувцавала дага вола кулгалхо. Иштта боацараш бехктокхаме озаргба вахаро.

А. ПЛИЕВ,
тха-спецкор.

Кхоана—хьун болхлочун ди

Грозненски городской лесхозе лесника Ачаев Алхазур Ахмедовича болх бу итт шу дизад. Цу шерашка хадданза дендросаде къахьегаш хьавоагIа из. Ше доалдеш йола участок даим дикача хьала тIа хулийт цо. Дуккхача шерашка ше Iоаяь опыт къоначарна дог раьза а долаш дIайовзийт цо. Цудухьа городской лесхоза коллективо чIоагIа лоархIаши сийдеши ва из.

СУРТА ТIА: лесник А. Ачаев.

И. ПЛИЕВА сурт.

IАЛАМА РУЗКЪА ДЕБАДЕШ

КПСС XXVII съезда, пул тIехьагIарча КПСС ЦК Пленумий решенеш вахаре кхоачашъяра берригача советски наьха къаьстта хьинар айденнача хана дезду республика хьуна боахаме коллективо шиi профессиональни цIей.

Ерригача 12 лесхозо хаьдда мероприятеш белгалъяьхай хьуна боахама производство укх пятилетка шерашка а дIахойодача ханна а дегIайоалаяра.

ЧIоагIа бехктокхамеи сийлени декхараш да тха болхлошта хьалхашка латтараш — хьунах нийса пайда эцар.

Хьуна боахам дегIабоалабара, из лорабара тIадерзадаь дукха балхаш даьд лесхозаша. ГIомарий аренаш, колхозий, совхозий лаьтташ Iалама Iоткъамах лорадеш йола хьу дIайогIара балха бокхха теркам тIаухийт оаха. Цунца цхьана, чIоагIа лоархIам болаш да хьунаш тайп-тайпарча лаварех лораяра биологически методаш юкъехувлар. Из гIулакх а дика латт тха хьуна боахамашна.

1987 шера хьалхарча ах шера паччахьалкхен хьуна фонда территоре тIа агротехнически дикагIа йолча ханашка 1001 гектар хулача лаьтта хьу дIаегIай. Колхозийи совхозий лаьтташ миха а йоачай а эрозех лорадара 500 гектара тIа хьу дIаегIай.

Хьуна культурашта доалдара хьалхарча ах шера план а тIехкхоачашъяьй.

20 гектар хулача лаьтта кIотаргий фу дIадийнад лесхозий питомникашка, хIара шера цар чу хьалкхею 15 миллион стандартни йола кIотаргаши гаьнаши.

Царех кхоачам хул дIайогIача дикача гаьнаща ерригача лесхозаш Iалашъе.

Республике баха нах доагорца Iалашбара, халкъа эша товараш арахецара пайда эц 4479 гектара тIарча хьух.

Дукха болх бу хьуна боахама коллективо хьу лораеча даькъе а. ДIадахача шерарчул дикка кIезигденнад бокъо йоацаш хьу тедалга, цунна зе делга. Хьу лораеча къаьстта дика болх барца белгалбаьнна лесникаш дукха ба. Царех ба Д. Парчаев, А. Асадулаев, Ю. Канаев, Д. Дикиев, Г. Гудиев, Д. Ахматханов, кхыбараш.

Шоай профессиональна цIей дикача хьокхамашца белгалдаккхара яьржа хиннача социалистически яхье башха - дика толамаш даьхад Шалинский, Веденски, Городской, Наурановски, Ермоловски, Сунженски мехлесхозаша.

Белгалбакхха боагIа лесника Асташкина, водитела Шумаева, станочницай Эсаевай, хьу тедача Темирсултанова, кхы барий хьаьнала а хьинара а къахьегам.

Грозне, Гудермеса, Аргуна баьццарча зона 26 эзар гектар лаьтта дIалоац. Къаьстта йоккха моттиг дIалоац вай республике попа хьуно. Еррига хьух нийсса ах дакъа попа хьу я вайцига, е РСФСР гIолла дIалаьрхIача пхелагIа дакъа.

Чакхъяьккхд хьу, мебельни заготовкаш, паркет, халкъа эша товараш арахецара хIара шера 173 эзар кубически метр хьу кийчъю республике. Вай хьунашка дукха ба тайп-тайпара сом, бIараш, кхораш, и. кх. дI.

Укх тIеххьарча итт шера тха министерства хьуна болхлоша дукха къахьийгад хьу юхаметтаоттаеш. 10 эзар гектар керда хьу дIаегIай.

Нохч-ГIалгIайчен хьуна боахама болхлой доархIамеча денхарех да тайп - тайпара промышленни продукци арахецалга а.

Духхьал дIаяхача пятилетка шерашка 45 миллион сома маьха продукци арахийцай, 405 эзар кубометр хьу араэзай, 18 миллион сома маьха халкъа эша товараш арахийцад.

Укх шера дIабахача 8 бетта керттерча хьокхамий паччахьалкхен заданеш а толамца кхоачашъяьй. Цунца цхьана дикка дегIаенай товарни продукци арахецара темпаш, халкъа эша товараш арахецалга лакхденнад.

С. ХУНАЕВ,
НГIАССР хьуна боахама министерства хьу юхаметтаоттаяра вола инженер.

ХИННА СИЙ ЮХАМЕТТАОТТАДЕШ

Автуре яха къаьна, йоккха нохчий юрт — бакъдолчун тIехьа къовсам лоаттабаьча, цIи хезача кIанта Овтархой Ахьмада даьхе. Тахан цун юртахоша кхеду ялат, шекара свеклаш, доакъара культураш.

Лаьтта лeладер деррига а коллективни подряда тIа даьккхад тха «Автуринский» совхозе. ХIаьта цунах хьабоала пайда холуш а ба. Юбилейни вахте а айтта тха лаьтта леладераш ялат дIадийнача ерригача 1500 гектарех хIаране 26 центнер еннай, план 22 центнер йолаш. Лакха ба гидуаргий хьувкъам а. Из культура боахаме кхейир 150 гектара тIа. ХIара гектара тIара дIаьккхар 14 центнер генараш, е планал 3 центнер дукхагIа. Цунга хьежжа лаьрхIар 130 тонн а йолаш паччахьалкхенна 200 тонн генараш дIачулургда автуринцаша. Долче, цо 200 эзар сом пайда бергба боахама.

Донкхий да совхоза шекара свеклаш лелаераша тIайица декхараш а. План 3000 тонн йолаш хьагулде лерхI 9000 тонн мерза овлаш. ХIаьта Салманов Вахас кулгалдеча подрядни звенос дош деннад хIара гектара тIера 350 центнер шекара свеклаш паччахьалкхенга йохка.

Дика къахьег карарча шера доакъар кийчдераша. ХIанзлехьа кIоагашка еллай хьалхарча классагIа йола 4000 тонн силос, аргIаш а даь дIаоттаьй 1000 тонн йол.

Бригадни подряд балха юкъейоалаьльчул тIехьагIа боахаме чехка айелар къахьегама овсарле, кхашкара хьувкъам, бухсоццаш хьахулар дукхагIен дикагIен хилийтарах бола наьха бехктокхам а. ХIанз 35 механизатор кхоаву 3400 гектар лаьтта леладе.

КIезига бац тха совхозе цIи хеза къахьегамхой. Царна юкъе ба дукхача ордений кавалераш Азизов Абу-тIалип, Цакаев Насрудин, Дудаев Висхажи, Мацаев Мовсар, дуккха кхыбараш а. ХIаьта цар массане а донкхий толамаш доах Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизара сийна яьржача социалистически яхье.

Х. ШАИПОВ,
«Автуринский» совхоза механизатор, тIема ветеран.

Архангельски область. Арктикерча мехкдаьтта доаллача моттигера Колгуев яхача гIайрен тIара аггара хьалха мехкдаьтта хьаозарцен «Волготанкер» яхача пароходства из дIаккхухьача кемаца Кандалакшу дIадахьарцен Архангельски Къулбаседен мехкдаьтта доалла моттигаш промышленни каерзаелга дIадоладаьд. Баренцево форда гIайрен тIара мехкдаьтта доалла из моттигаш арктически мехкдаьттен гази лехача экспедице гучаяьккхай. ХIанз цига мехкдаьтта доаккхаш я «Арктикморнефтегазразведка» яхача объединене бурув деттара балхий управлени.

ДОЛАШ ДА АРКТИКЕ МЕХКДАЬТТА

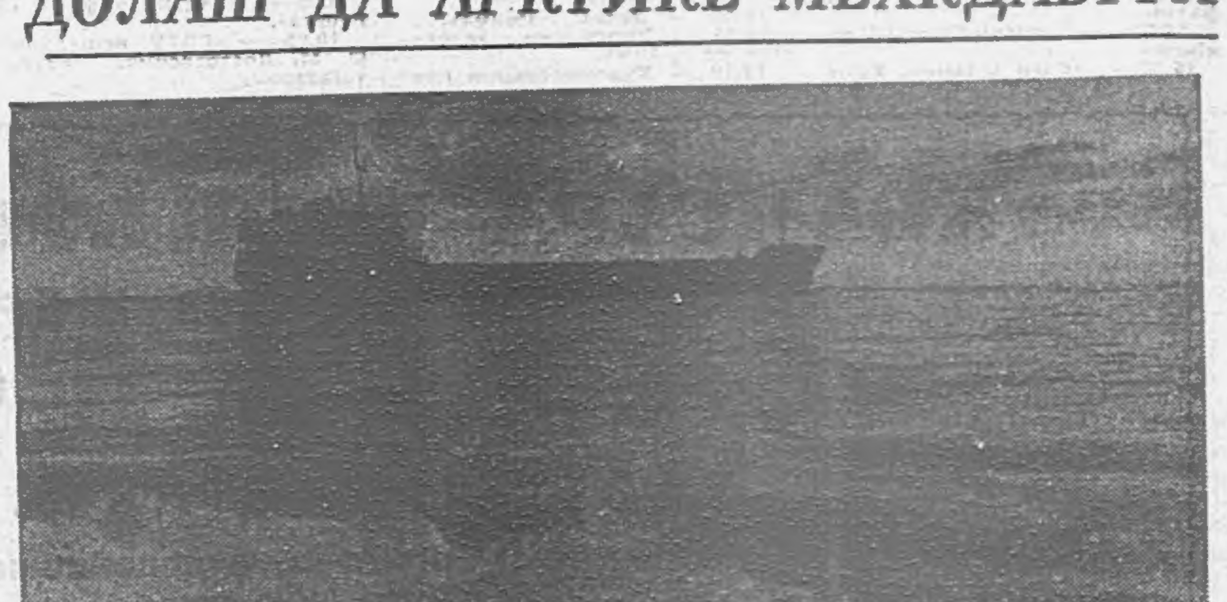

ГIайрен тIара мехкдаьтта гучадоаккхача даькъа даьцад геофизикаша, вышкомонтажникаша, бурув деттараша, гIиллонхоша, морякаша, авиатораша. Калгуев яхача гIайрен тIа танкераш хьатIадахка моттиг яц. Цудухьа Баренцово форда кIал гIолла йиъ километр совгIа йIаьха йола дюкер йиллай, цу чу гIолла мехкдаьтта танкерашка кхоач. ТIерке мехкдаьтта дIадахийтара йолча операторски служба кулгалхо; «Нефтерудовоз-56 М» яхар материке эггара хьалха мехкдаьтта дIадихьа кема.

СУРТА ТIА: буровой мастер Барыльник Сергей—мастер.

В. ГАЙКИНА сурташ.

ТАСС Фотохроника.

БАКЪДОЛЧУН СЕРДАЛ

«ПРАВДА» ЯЗДЕРАШЦЕИ ДЕШАРАШЦЕИ ДОЛА ГУЧЧАХЬАРА КЪАМАЬЛ

Газет кIоаргга хьалетад вай вахарах, хIара дийнахьа чIоагIа эшаш дола хIама а хинна дIаэттад из. Къаьстта хIанз ше ма дарра дола бакъдар вай хьакъалцен деганцен дIанйнача хана. Сатем боацаш хьеж вай газета кердача номерга, хIана аьлча, цигара вайна корадоагIаргда дуккхача хаттарашта дола жоп, нийсагIа аьлча хIара культурни а дийша а волча сага эша духовни кхача.

Миллионаш болча советски наха газетах, духхьал каьхата лист хинна ца Iеш, хIама къайлахьош воаца, хьехар дергдола, дег тIара къамаьл дувцаргдола шоай новкъост а цунца цхьана чу ца гIерташ кхетам лургбола шоай хьехархо а хет. Фуд хIанз газет ца дешар? Из да — вай мехка хулаш латта атта йоаца эргалонаш бебашха ца хетар, сихха къоастаде дезача гIулакхашта юстара латтар, гонахьардар ца зувш хьай готтача цIалга чу хьувлавалар.

Лоацца дувца лов сона вай мехка керттерча газета — «Правда» журналистий коллективах. Газет кхеллар а цун хьалхара редактори керттера публицисти хиннар а В. И. Ленин ва. Цо кхелла традицеш лораеш лелаю «Правда» коллективо. Лораяь ца Iеш, цахаддаш дегIайоалаю, чIоагIъю, вай сатем боацача хана керда оазаща хьалъюз.

ЧоалханечIа, вIаши духьаленаш йолча, даим хьувш латтача, хIаьта а гIозача вахара еррига оагIонаш белгалйоал «Правда» оагIонаш тIа. Цун барайтта творчески отдел я, кховзткъа совгIа корреспондент ва СССР-е болх беш, шовзткъа совгIа — доазол арахьа. Къаьстта хала да советски журналиста капиталистически мехкашка болх бе. Из даим фе хила веза. Мел низ, говзал, хIаьта цхьайолча хана майрал а эш, сага эгтара дикагIйола оамалаш кIалъютача, ахчой рузкъой доалдеча харц дуненах дола бакъдар советски нахага дувца. Атта дац цу тайпара информаци гулъе. Цхьабакъда, журналисташа сийленца кхоачашду из декхар.

«Правде» керттера я партийни вахара отдел. Цига дикка дукхагIа ух газет дешарий письмош, моллагIйолча кхыча отделе ухачул. Цу тайпара наьха безам цо тIазааб шиi таханарча денаца ювзаеннача, долаш долчох тешавеча, ирача, майрача, саг малагIча лакхача посте ва аьнна доацаш, критика еча выступленешца. Партийни вахара отдело кепаетта статьяш атта язъеш яц. ХIанз перестройка йолча хана а тIехь, гIулакх ше ма дарра дувца безам болаш хилац цхьабараш, долаш долчунна ко догIен массанеца а хозаш кхайкаде дезар лочкъаден гIерт уж. Царна-м ишттa дикагIа а сатийнагIа а да. Болаш ба къаьнача IаьдалагIа болх бу, духхьал шоашта кIалхара гIандаш цIувзаду, шоай ширъяьнна мунхйна стиль хувца безам боаца партийни чиновникаш. Из оамал царга кхаьчай дIадахача, гаьнна дикагIдоацача шерашкара. ХIаьта журналист, оалаш ма хиллара, довнала аха везаш хул, бакъдар лахара а мелла кIома хиларах из дувцар а духьа. Партийни вахара отдела журналистий къоалама ирал духьалъерзаяь а дийнача партийни балха йолча формализмана, кхычох ца вашара, бехктокхам ца хилара, болх талмаста бара, пайда боаца а докхий а къамаьлаш дувцара, хIанз а цхьаболча кулгалхоех — коммунистех, партийни комитетех доаллача лазара — критика яр бахьан долаш бекхам бе гIертара. Цунца цхьана отдело теркам тIа ца бохийташ дитац пайдане йолча партийнц балха опыта цхьаь цаI эIирг.

Тахан лоархIаме дола дешаш увттаду экономикан социалистически яхье отдело. Цо кIоарIта йоашх темаш, цар чулоацам бовзийт, экономике дувлийтача цу е кхыча гIалаташта бехке барий хьадда цIераш йоах. Газет дешарий йоккха резонанс хул цу отдело кийчъеча социально - экономически обозренеех а. Из кхетадеш а да: цига дувцаш да цхьаннена бе-башха доацаш дита йиш йоаца кIеджйоахаш латта дешаш. Масала, вай валюта а луш эц доазол арахьара техника. Мехка тоъал дукха металли эшачул совгIа конструктораши боллаше. ХIаьта а, вай арахеца техника еза-йоккха, хила ма йоаггIара йоацаш, дерригача бустамегIа кхыча мехкашка арахецачул ледарагIа я. ХIаьта вай а ма дий, безам хуле, из тIехдика хьае йиш йолаш. Бийдал а я вайга, къе да ала йиш йоацаш. Бакъда, вайна хац цох бизза пайда эца, кхоанен уйла ца еш, таханарча денца даха Iемад вай. Отдела сотрудникаша ишттa оттадаьд дош; газет дешачоа хIама дукхагIа ме хов, цунга хьежжа дикагIа хургда массанешта, цунга хьежжа сихагIа дIадаргда вай кхоачамбоацараш.

Газет дешарий письмош кIезига ахац агропромышленни отделе а. Цун публикацеш дег тIара хьаллоац юрта боахама къахьегамхоша. Отдело тIахьех вай воаш кхоабаш дола наналаьтта лорадара. Фуд цул дезагIа лаьтта оахача, ялат дIадувча, хьувкъам чуэцача, беррига вахара овла лаьттах боаллача наха. Лаьттан дай болча царех цхьаккха хIама лочкъаде йиш яц. Шеко яц, дукха гIалаташ даьд вай юрта боахаме. Цудухьа доазол арахьара кхачан продукташ ийе езача а кхаьчад. Цхьабакъда, вайна кхоачам болаш дар вай кхашкен бешамашкен хьахулар. Эшар фуд? Хьалкхедаьр, буртиг тIера ца боалийташ, чудари из ца талхийтари. Вай-м нийсса ахаш хIана яц, аьнна кхачан продукташ дIа ца хьожаш, йоа ма йой. Кхашка тохача хих 40 процент дар доаду вай, тIаккха из тааци, яхаш, Iо а делх. Iалаьмате йоккхий таронаш я вай хьайбай боахам дегIабоалабара, мохк бIаьхий ба даьгIенащцен доанъарцен. Из доллаше а, хIара шера дукха хьайбаш воаралла довш моттигаш хул. Цу дерригнех гуччахьа дувц отдело. Цо кхетаду, юрта боахаме этта хьал лаьттанца болх беча сага дикагIа ме довз, гIулакх сихагIа тоаде йиш хургйолга. Наха баркал йоах газета из бахьан долаш. Царех цхьанне ишттa язду: «Тхога массахана йоахар, юрта боахам дегIабоагIаш латт». Шийх тийша аьннар доадац газет дешачо, уйла ю, этта хьал тоадара нийсагIбола никъ лех, гIулакх ишттa-вешта чакхдаккха деза яхаш, язду.

Сихха наьха теркам тIазаар «Правде» керда хьаьча социальни политикан коммунистически кхетам балерен отдело. «Вай хьалтарон арифметика», «ТIахьожаме — наха чуIеча фусамий проблема», «Городи городе бахараши», «Дезала духовнии нравственнии маьхаленаш» яхача рубрикашта кIалхара статьяш езаеннай газет дешарашта. Дег тIара язду наха отдела выступленеех шоашта хетар, кIоаргга дег чу доаллачохи шоай дог лазачохи дувц. Отдел а Iац цу гIулакха жоп ца луш, из тернал ца деш. Газет дешачунна шиi садуача хаттараштa дола жопи шийна хетачунца вIашкайоагIаш йола уйлаши корайоагIа «Правда» оагIонаш тIа.

ЛоархIаме, эгтара чIоагIагIа «лазар» деш йола темаш гIеттаю шоай публикацеш тIа халкъа тIахьожамеи фельетонийи, культуран бытен, Iилма, школайи вузийи, къахьегамхой письмой отделаша. Газето дог раьза долаш кепадетт шиi оагIонаш тIа газет дешарий письмош. ХIанз «Правде» хIара дийнахьа кхо эзар гаргга письмо доагIа. Цу ерригача почтага хьожаш а цох де дезар деш а къахьегаш ва цу отделера кховзткъа болхло. Письмош кепадетт газета хIара номер тIа. Из ленински традици я. «Правда» тираж — цхьайтта миллион совгIа экземпляр. Из дIакхоач дунен 133 мехка. Мел чIоагIа тохаялийтар общественни уйла «Раздумье о самом насущном» яхача рубрикиана кIал кепаеттача письмой оагIонаша!

Дукха письмош ух городе Орджоникидве йолча «Правда» корпункте а. Дег тIара баркал ала лов сона цар авторашта, ишттa дог-цIена дешаш, ловцаш, хьехамаш бахьан долаш, цар се хьаллацарах. Цо дог айду, низ совбоакх, регионе «Правда» полпред се хиларах тарра, сайна тIадилла гIулакх эшаши дезаши хиларах тешам болийт.

«Правда» собкор партийни комитетий болхлошца дика бувзам болаш а гIулакх доагIаш а хила веза. Оаха хьадер юкъара цхьа гIулакх ма дий. Ала деза, цар новкъостал ду собкора чоалхане дешаш къоастадеча. Сона хетачогIа, из КПСС ЦК кепайоазон орган цар лархIар да. ХIаьта а нийслу партийни комитеташ собкора критически выступленешта духьалйоалаш моттигаш а. Къаьстта дукха из хилар 1985 шера, хIанз «попустительства период» аьнна цIи йоаккхача хана.

Вайна ма харра, критика модз а доацаш, къахьа молха я, из дIамала еза, тIехьагIа цох дарба даргдолаш. Цхьабакъда, цхьайолча хана из кхетадац е кхетаде безам хилац. ТIаккха критически статьяна духьал «опровержени» йоагIа. ТIаккха собкор «Правде» е КПСС ЦК дIавех, Москвера комиссеш е «Правда» аппаратера спецкораш боагIа. Массаза яхар санна, факташ бакъхул, хIана аьлча правдист гIалатвала бокъо йолаш вац. ХIаьта «опровергателашта» боаггIача тайпара бехк бу. Цхьайолча хана опровержениеш язъю собкора мIарилгаш еттийтар духьа, цхьан юкъа из творчески хьалера ваккха безам болаш. ХIанз а дIабаьннабац «Правда» выступленена отписка а язъяь, е цхьаккха хIама ца яздеш таннхалча багIа гIертараш. ХIанз цу тайпара хIама чакхдалац. Юха а довнала аха везаш хул, цунца сайна бола моастагIий дукхагIа а хулийташ.

Хьагац со критика ярах увзалуча, кулгалхошцара гIулакх ца талхийта гIертача журналистех. Царех-м партийни комитетий «кисара» собкораш ала мегаргда. Къамаьл дац, цхьаннеца довшо доацаш, тайжача хи тIа кхаьчача санна, атта а тийна а лела аттагIа да, цхьабакъда, мел доастама а готта а да «киса вагIа». Цу тайпара ваха а болх бе а вайтац КПСС ЦК органа собкор регионе. Правдисто е доацар хестадарга, е пайда боаца къамаьл дарга, е низткъа мара хозаш доаца а теза а дош аларга хьежац газет дешараш. Мишта Iе йиш я критика ца еш, нагахьа санна гIулакхаш во леле, нагахь-санна лостам бе декхарийла бараш йоккхачен сийрдачеи кабинеташка сатийнна хьалхайша багIе? Къореи меттазен саг санна мишта Iергва нагахьа санна саго хьа а вена, оале: «Правдас» ца дой, сона новкъостал де могаргдолаш цхьаь цаI республикански орган яц — массанахьа а вIаши гадоахаш ба. Со массайолча инстанцешка гIолла чакхваьннав, цхьабакъда, цхьаннахьа хьаллаьцавац со, цхьаннена а кхетаде лайнадац согара хьал».

Тахан вай дах бакъдолчун, дар дIаалара, демократизма дарбане сердал ювлача хана. Цхьабакъда, хIанзара ха, вай перестройка дуккханеша а сел нийса кхетаяц. Цхьабараша йоах: дукха Iодоассаде, тIаккха ховргда вайна Iодоассадаьр фуд. Вокхар: хьу тед, шолхаш дIааханза далац. Из бахьан долаш, гIулакх ше ма дарра тахка а ца тохкаш, атта къоастаю сага кхел. Цхьабакъда, саг шолх дац, деррига е перестройкана дIатIаязде а дIатIадилла а йиш яц.

Масала, Къулбаседа ХIирейче, йоаггIаш йола кIийле а йоацаш, балхара дIаваьккхав «Орджоникидзевский» совхоза - комбината директор В. Тедеев. Из-м болх тоабе а волавеннавар, цигара гIулакхаш во а лелацар, Цхьабакъда, из дIаваьккхар кхычоа моттиг мукъаякхар духьа, из вож пенсега дIакхачачлца кулгалхочун гIанда тIа вагIаргволаш. Керда директор тIавеначул тIехьагIа боахама гIулакхаш юкадалар.

Дагестане Госагропрома председателя заместитела О. Османова балхара дIаваьккхав гаьнаши баьпаши лораяра йолча станце лаборатори заведующи А. Гаджиев, из дарца квартира ялара очередах а ваьккхав цо из. ХIаьта ГаджиевгIар цхьайтта саг ткъаь итт квадратни метр хулача квартире бах. Из я-кх шоапа сага фактор, перестройка, социальни нийсхо. ХIаьта керттера, хьаоалаш доаца, бахьан ла А. Гаджиева новкъостий Османова вешийца къовсабалар... Парте Новолакски райкома хьалхарча секретара З. Гаджиева балхара дIаваьккхав «Тухчарский» совхоза директор С. Султанов, Из цунна гоамвеннав «Районе берригнеша, ак па оалаш, са моллагIйола указанеш кхоачашъе еза!» яхача райкома секретара дешашта духьалвала гIортарах. Ала деза, цу хана мара хьалхара секретарь волаш болх бе волалуш вацар из, ше къона саг а вар.

Сунженски района Троицкая яхача станицера киномеханик. Долженко Раиса Тихоновна духьалъяьлар финансово - къахьегама дисциплина телхаеча кулга цIена боацача кино болхлошта. ХIаьта цар, районни киносета директор З. Февралеваи инженер И. Султыгови хьалха а болаш, яха-яла моттиг йоаш хьовзайир Раиса Тихоновна, из «барттайнача» коллективера ядийта гIерташ. Районни халкъа тIахьожама комитето решени йир директори шиi даь коа санна киносете доал деш а гаргара нах пига чубехкаш а вола инженери балхара дIабаха, аьнна. Цхьабакъда, уж нах хIанз а болх беш ба, хIана аьлча НГIАССР Госкомкино председатель Г. Дегтярев, шиi тIъама кIал а бехка, уж лорабеш воландаь.

Новкъа дале а, перестройко хьалъайняь кхы цхьаькха а цIена йоапа талгIи. Из-м Iаламе ма хиллара естественни процесс я. БIаьстий, лоа даша а деша, хин тоатолаш дайдача цар Iояхь дукха нувхаш. Ишттa нийсденнад хIанз вай вахар кердадоалаш латтача хана а. Перестройках «пайда» а эпаш, хьалхьайнаб, гIайттаб хьалха оза а боагIаш бехктокхаме эза хиннараш.

Ер да Грознера масал. КРУ керттерча контролера-ревизора заместитела Д. Габзаева — профессиональни даькъе эсала а балхах дог лазаш воацача а саго — бокхха бала бахь НГIАССР финансий министрага Голещихин Петр Ивановичага, ялх шу хьалха хинна хIама тIехдетташ. Из бахьан долаш министра иттаза бехк баьб, ше шийна а бехк баьб цо. ВIалла ца соцаш министрана духьала яздеш ва Габзаев, цо шийна чIоаггIа йоагIаш административни взыскани ярах. Цо лерхIар цаI да — фуннагIа даь а министр дIа а ваккхийта, ше а балхара дIавалга. Республике берригаш а Петр Ивановичах дог лазаш ба. Цхьабакъда, «йоазонхо» шиi моттиге дIаоттавеш, «Сацийта, Габзаев! Ца хулча доале, закона цIерагIа баге дIакховлийтаргья хьогIа!», цунга оалаш саг вац. Кхы а цхьа факт, из а НГIАССР-ера я. Парте Советски райкома хьалхара секретарь Л. Д. Дзейтова районе бокъонца лостам бе гIерташ я. Цхьабакъда, районе бахача, общественни производстве къахьега ца ловча, дисциплина яхача деша маIан дицденнача дукхача наха дезаденнадац секретарь дер. ЦаI шоллагIйоа тIехьа жалобаш аха йолаелар, уж лаьрххIа вIаштIехьйоахаш ба дер дайнараши атта баха гIертараши.

Цу тайпарча «нийсхо бахьан къувсарий» къайлагIа лелаеш цхьа уйла я: хьанна хов, перестройка талгIен тIа хайша дIадаха, «хьаьначох» катоха вIаштIехьдоалий а, е цхьан юкъа мукъне перестройка хьинаре бIухой нийсача наькъа тIара баха аьттув боалий а.

Цу тайпара хIамаш нийсделча, дог-цIенача наьха гаданкхар духьа, ушала чу санна, къайлаваллалца конфликташка чуаха везаш хул собкор. Цига ирдала долалу перестройка ю, яхаш, гуччахьа нийсхо йоацар леладеча, таккхалча багIа гIертача, цханна хIаман уйла е безам боацача, хувцамаш де дагабоацача кулгалхошцарен партийни болхлошцарен гIулакхаш. Ишттa ба тха собкорий болх, из да тха партийни, граждански, сага декхар а. Сона ловра «Правда» яздайтараштеи дешараштен дIахайта мел бонкха мах такха безаш хул газета тIа еча публикацех. ХIаьта нагахьа санна цу мугIараша цхьаннега уйла яйте, — из лаьрхIар кхоачашхиннлга. Керттердар — нах шоай ленински «Правдах» тешаш хилар.

ХIанз вахаре дукха хIамаш да вай массане а садуаш. Вай тикашка хIанз а дагадехкача хана хьаэца таро яц цхьайола кхачан продукташ. ДIахьажал тIаккха колхозни рынкашка, духхьал из цIи мара колхозни рынках кхы хIама даллац царех. Боккъалдар аьлча, цига мах бераш базархой ба, вайна тIера, оалаш ма хиллара, кхоккха цIока а йоаккхаш. Вай кхы даха моттиг йолац а хилац уж царгара ца нийсача, хIана аьлча вай агрономаш тайп-тайпарча кахьаташта юкъе хьерчандаь, уж дIахьа сетта ца боаландаь, уж балха тIа ца берзандаь. Царна магац боккха боапача маьхах кхоачам хиллал вайна продукташ хьахеца а. Милици а вай рынкашта доал деча спекулянташта тIа па кховдаш, юстаро лел. Рынкашкара маьхаш малагIаш да хьожаш а уж нийслеш а саг вац. Из болх тоабара дика масал долаш да, ард вай, Чехословаке, дукха ха йоацаш пох лаьца яздаьдар «Правда» тIа. Хьа хIана эпац социалистически мехкий опыт?

ХIаьта вай промтоварни тикаш хьалйикъай тайп-тайпарча товарех, цхьабакъда, вай цигара хIама эпа дог дагIац, товараш нйрча, товш доацаш, тIехьаленна пайдана доацаш да.

Мел дукха харцонаш я нах чуIеш йола фусамаш дIахьа екъача, цхьаболчар квартираш хьаэц цхьаннахьара «лакхера» телефон цIовзарах, гаргара, везаш-вовзаш хиларах. Къаьстта во хьал да чуIеча фусамий даькъе Грозне. Къаьстта во болх бу Къулбаседа Кавказа республикашка правоохранительни органаша, цар адресагIа эгтара дукхагIа жалобаш ух «Правда» корпункте. Каст-каста нийслу цу органий болхлой шоаш кулга цIена боацаш, эсала къовсам лоаттабу цар доккхача вуламца — наркоманеца, боаггIача боараме чакхъяккхац следстви, дукха ха йоаю уголовни дешаш тохкаш, цхьайолча хана бехк боацача наха судаш ю, и. кх. дI. Къахьеганза йоаха доходаш — оалаш яраща къовсам лоаттабеча а сов чIоагIа соттабаьб вай саьрг, цхьацадола гIулакхаш кхета а ца деш, цхьатарра массанахьа нув лестабе доладеннад. Партеи правительстваи шиi ханнахьа тоадаьд из гIалат, наха бокъо еннай индивидуально, дезала подрядагIа къахьега, кооперативни кафеши кхыйола объекташи хьаелла. Республикашка во латт Iалама ганзаш лораяр, нIезиглац браконьерства моттигаш. Талмастта лел вай школьни реформа гIулакхаш а.

Лахне цIераш мел яьха а дукха кхыйола а проблемаш ювцаргья «Правдас» шиi оагIонаш тIа хьатIадоагIача 1988 шера. Правдистий чIоаггIа тешам беннаб шох — «Правда» яздераши дешараши. Язде тхога, шоашта хетар ала, хьехар де, къувса, критика е, ак, яха, цхьабакъда, хIама бе башха доацаш ма хила. Бокка, лоархIаме, бехктокхаме болх ба вай бе безар. Дерригаш цхьана а долаш, массане низ оарцагIбаьккхача мара из чакхбакка могаргдац вайна. ХIаьта Шун письмошкара хIара мугI харц ба аьнна тIехьагIа эхь хета ца дезаш бакъдар дувцаш хилба. Шун новкъостал эш сона а—укх регионе «Правда» кердача викала санна.

Ма дарра аьлча, со-м «Правда» язде шо тIахьехаш статья кийчъе безам болаш вар. Цхьабакъда, шоана гучча бесса, укх тайпара къамаьл хилар вай. Коммунисташка «Правда» язде яхаш тIахьехамаш де а тоам хетац сона. Мишта Iе йиш парте член шиi хьамсара, парти хьакхоллача ха на цхьаккха хIаманца нийсде йиш йоаца дакъа юкъедиха газет ца дешаш?

ГРАЧЕВ Анатолий,
Къулбаседа Кавказа автономни республикашка гIолла «Правда» собственни корреспондент.

19 СЕНТЯБРЕ— МОСКВАН ДИ

Тахан Москве хоза, сакъердаме цIей чакхдаргда. Мишта хургда из? Сценически итт майда тIа театрализованни представленеш хургья. Садови кольцох геттара йоккха арена а хинна цига гIолла карнавальни шестви чакхъяргъя. Москван ерригача исторически центрах боккха седкъа хургба шиш зIанарашца - сценашца. ХIаьта паркашка сакъердаме цIейш хургда, цига дакъа лацара йола пропуск — шоай кулгашца хьаяь костюмаш.

Москван Дийнахьа массанахьа а самодеятельни, салтий, профессиональни духови оркестраша концерташ оттадергда.

СУРТА ТIА: Маяковске цIерагIа майден Садови кольцои.

В. БУДАНА сурт.

ТАСС фотохроника.

УНАХЦIЕНОН КХУВРЧАШ

Раьза ба Назране баха нах шоай цаI мара йоацача банена. Хоза тоаяй дIачувоала моттиг, салоIа помещенеш. Мерза хий а чай а да мала, парикмахерски я, керда прачечни я.

ХьалхагIа Назране баха нах г. Орджоникидзе, Карабулаке, Сунже ухар бане. ХIанз из сурт, хувцаденнад. ДукхагIбараш шоай бане ух. ХIаьта а тIехь-тIехьа беррнгача наьха хьашташ кхоачашде кхоалц бани: моттигаш тоъац. Цкъаза санитарни денна из сопае йиш ца хулаш ха йоагIа.

Мишта латт из гIулакх района юрташка? Масала, ТIой - Юртара бани наьха безам тIаозаш я. Иштта я Долакха - Юртара а Барсуки яхача юртара а яраш.

Бакъда, массанахьа а теркалъяц банеш, хьалъяь ягIараш а тIехь. Наьсар - Керте гIолла Назране дIачуводача хин йисте ягIа «баня» гургья шоана. Цул ийрчагIа объект яц цу йоккхача юрта.

Ремонт е езар «Назрановский» совхоз я. Директора наIарах пIелг бетта безар Наьсар - Кертерча юртсовета исполкома председатель Альмурзиев Мухьмад ва. Бийтта-м биттаб цо пIелг. ХIаьта а пайда бий бани болх беш ца хилча...

Кукали ха я СурхотIа бани ергья, яхаш дувца. Яь йоалаш-м яц.

...Джайрахе. Цул къаьнагIа юрт яц гIалгIашкахьа. Гаьна я из райцентрана а.

— Цхьан хана 20 саг лувча йиш йола бани яр укхаза, — яхаш дувц юртсовета исполкома председатела «Ер фуй шун, оаха кхычахьа дикагIъяр хьалъергья шоана», — аьнна хьекха из дIа а яьккха, шоай тикен складаши хьалйир райповцаша цу метте.

М. ЗАНГИЕВ, тха собкрр.

ТАХАН-КЕРТТЕРДАР

КПСС ЦК а СССР Министрий Совета а проект ювцаш

Укх деношка Грознерча Союзий ЦIагIа гулбелар республика советски, партийни, боахама, медицински болхлой, арахьара тIабаьхка хьаьший. «Бахача наьха унахцIено лораелга деrIадоаладара а СССР унахцIено лораяра шийттагIча пятилеткен 2000 шерага кхаччалца йолча ханен перестройка яра а керттера лостамаш» яхача КПСС ЦК а СССР Министрий Совета а проектана хетаяь республикански актив яр цига.

Активе доклад йир Нохч-ГIалгIай АССР унахцIено лораяра министра Г. Мальсагова. Цо белгалдаьккхар, хIанз вай мехка массанахьа санна, республика медицински учрежденешка а проект ювцаш хилар а, унахцIено лораяра системе цхьанцадола кхоачамбоацараш нийслуш хилар а. УнахцIено лораяра лаьрхIа бюджет, цуи материальни база хадданза лакхлуш хилар. Укх тIехьарча шии шера Аргуна, Грозне, Надтеречни районе хьал а яь, болх бе йолаяллийтай 300 менги бола берий отделенеш, юрташка хьалъяьй 5 лорий амбулатори — Урус - Мартановски районе — кхоъ, Шелковской района Гребенская яхача станицен, Шалински района Мескер-Юртен — цхьацца. Иштта кхы дукхха а керда зданеш хьал а яьй, йолаш яраш эргаяьха тоа а яьй.

Овлангара хийцад къона специалисташ дIа-юха хьежабелга. Масала, тIехьарча шии шера педиатрехи, акушер - гинекологехи 90 процент бараш юрташка дIахьежабаьб. Къона специалисташ дикагIа тIанийбу хIанз моттигашка, царна чуIе моттиташ кийчъю, цар йоакхою.

ДIахо докладчико хьоахадир, хIанз республике бераш кIезигагIа довлга, бераш деча поаной йоакхо дукхагIа елга. Активе белгалдаьккхар 1986 шера дийша баьнна специалисташ дIа-юха нийсбаьчул тIехьагIа Веденски, Ножай-Юртовски, Урус - Мартановски, Назрановски, Сунженски районашкара педиатраш ца тоъара проблема лаьгIенвалга.

Республике унахцIено лораеча карагIдаьннача дикача хIамаех лархIа дезаш да городерча № 2 йолча берий больнице юртарча педиатрашта реанимаце дешаш Iомадеш хилар.

Цхьабакъда, наьнали берали лораделга овлангара хийца тоале йиш хургьяц берий учрежденеши бераш деш йола моттигаши дIахойодача хана дегIа ца йоалайой, цар майдаш шер ца йой.

Докладчико дIахо белгалдаьккхар, укх тIехьарча 20 шера республика йиъ районе — Ножай-Юрта, МагIалбике, Урус - Мартане, Назране мара типовой больницаш хьал ца яьлга. Республике 4 эзар совгIа болча унахошта менгеш ца тоъаш хилар, фельдшерско-акушерски пункташка телефонаш ца хиларах шиш ханнахьеи дикеи медицински гIодара новкъарло еш хилар.

ДIахо докладчино теркам тIабахийтар, проекто хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашде духхьал цхьан унахцIено лораечар низ дIакхоачарг ца хилара а цу даькъе кхьгча министерствоша, ведомствоша, наха шоаш хьпнаре дакъа лаца дезаш хилара а.

Иштта белгалдаьккхар санитарни просвещене республикански ЦIено, паччахьалкхен спортивни комитеташа, просвещене министерствос, профтехобразоване Управлене кхувшйоагIа тIехье унахцIена хилийтара де доагIаш дар ца делга: культураи салаIарен паркехи физкультурно - спортивни унахцIено тоаяра таронехи бизза пайда ца нйбелга.

Активе цIенхаштта дийцар горрайисполкомаша спорткомитеташеи культура учреждениешеи шоайла айхха бувзам лелабелга цIенхаштта хьа ца дехаш хилар.

Саг унахцIена хилара керттерчарех цаI да гонахьара Iалам, фо цIена хулга. Из дош а теркам тIабахийтта дийцар гулбеннараша.

«Республика санитарни служба декхарийла я гонахьара Iалами экологически боарами телха ца байтара лоаттабеча къовсама керте отта. Къаьстта ира латт из дош Грозне, хIана аьлча, «Грознефтеоргсинтез» объединене, «Грозэнерго» РСУ ТЭЦ, «Красный молот» заводо. Грознерча пассажирски автопредприятеша хIара шера 380 эзар тонн газообразни зене хIамаш феца дIаухийт. Из бахьан долаш дукхагIа хул дега - пхьанашта хулаш дола лазараш, нах дукхагIа бов. ВIаши нийсдел: дега хулача ишемически лазарах Октябрьски районерчул 70 процент дукхагIа нах бов Заводской районе — аьлар республика здравоохранене министра Г. Мальсагова.

Активе гулбеннараша дог а лазаш дувцар республикера унахцIено лораяра хьал дика ца хиларах. Шелковской района Бороздиновски яхача юрта ФАП заведующе А. Донсковас аьлар:

— Фельдшер керттера фигура я юрта. Цхьайолча хана дени буси са ца лоIаш болх бе беза цун. ТIаккха фельдшера дарба де низ дIа ца кхоачаш мел лазараш да. Цун уйла е еза вай массане а. Юрташка кIезига нах бахац, вай бехктокхаме да цар унахцIено лораяра.

Грознерча № 1 йолча берий поликлиника керттерча лоро Б. Хациева белгалдаьккхар шоай поликлиника а иштта кхы дукхаяраш а приспособленни помещенешка болх беш хилар. лерттIа болх бе цу хьалашка хала хилар.

Ше къамаьл деш, Шалински райисполкома председатела Н. Р. Дааева аьлар: «Районе унахцIено лораяра хьалаш хьалхарчул тоаденнадале а, кхоачамбоацараш дукха да цу даькъе. Масала, цхьан унахочуна лаьрхIа менги Iоттабе 7 квадратни метр моттиг хила еза, хIаьта тха больницешка 2 квадратни метр совгIа мара яц из».

Активе дакъа лоацаш хиннача РСФСР унахцIено лораяра министра заместитела А. Г. Грачевас белгалдаьккхар Нохч - ГIалгIай республике кхыча моттигашкарчул дукха а дукхагIа бераш довш хилар. Хьадаьча берийи ноанойи кIезига йоакхо еш хилар. Из гIулакх цхьан кога тIа ца доаккхе республика унахцIено лораеча даькъе лостам хург ца хиларах тешавеш дола масалаш а доаладир цо.

Наьха унахцIено лораяра даькъе дича шоашта бакъахьа хетарех дийцар Веденски центральни районни больница керттерча лоро Б. Баймасханова, «Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене МСЧ цеховой терапевтически отделене заведующе Л. Токаревас, республикански больница керттерча медицински йишас В. Сулеймановас, кхыбараша.

ВIашагIкхийтараша белгалдаьккхар республика медицински болхлоша КПСС ЦК а СССР Министрий Совета а проект ювцаш 100 совгIа хаьдда йола предложенеш енна хилар а хIанз царга хьожаш хилар а.

Кхыболча советски, партийни болхлошца цхьана республикански активе дакъа лоацаш а, къамаьл деш а вар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIа секретарь Д. Г. Завгаев.

Иштта активе бар Дагестанера баьхка хьаьший.

Х. АУШЕВА.

Редактор О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

Iа гарга да

Кастта даь даргда кхашкара гуйран балхаш, юрташкара нах чуберзаргба. Фуд цар Iан замалахьа, болх лаьгIбелча дер? ДукхагIбараш клубашкеи библиотекашкеи салаIа болх. Уж учрежденеш Iанга кийча хила еза ха хьатIаэттай. Ала йиш яц, Малгобекски районе цу даькъе хIама даьдац аьнна. Шовзткъеи шиъ культурно - просветительни учреждени я цига. Ерригаш газаца йIоахъеш я. Царех дукхагIъярашка ремонт яь а, отопительни системаш тоаяь а яьннай. Уж нахага хьежаш я. Тахан вай дувцаргда районе цу даькъе де дезаш латтача гIулакхех.

Дукххача хана денз, цхьан тхов кIал болх беш я «1-гIа Май» яха клуби, № 1 йола центральни библиотека филиали. Тайп-тайпара да цу фусамий хьал. Библиотека Малгобекски райисполкома культура отдела чуйоагIаш я, хIаьта клуба «доал дер» Малгобекски технологически транспорта управлене профсоюзни комитет я.

Готта яле а, хоза яр библиотеке. Цу чу я дика кийчъяь выставкаш, зизаш, цIагIа мо самукъане я фусам. Шин истола тIа латтар аьхни каникулегIа долаш бераша пластилинах даь бIалгаш, тайп - тайпара ловзоргаш. Гуш дар, бокцхийбараш меттел, бераш а тIаувзаш из фусам а, цун заведующи Мичулина Раиса Ивановна а йолга.

Иштта хоза хулий шун библиотеке Iай? — хьаттар аз заведующега.

— Ара шелал эттача, тханцига кхы а хозагIа хул, — йоах цо. — Отоплени дика я тха. Укх шера ремонт еш а, цунга хьежаб болхлой.

Кхыча хьалашка болх беш я «1-гIа Май» яха клуб. Кхо шу совгIа ха я укхаза капитальни ремонт яь. ТIера тхов а хийцабар цу хана. Хувцанза баларе бакъахьа-м бар из. Из хийцача денз ше мадарра Iочуух догIа. Иштта латташ тхов хилча, фу дергда укхаза гуйранара догIаш доладелча? Болх мишта бергба? Ала йиш яц, МУТТ болхлоша из гIишло кулг тесса йитай, аьнна. Укх участкерча наха дувцачогIа, мероприятеш хилча, хьалхашка, бIарг тIаоттаргболча, выбораш, е кхы бехктокхаме кIир техе, тIера куц тоаду цун.

ХьатIадоагIача Iай болх бе кийчча я Юкъерча Ачалкхера клуб а. Укх шера пийшкаш дIа а яьха отоплени чуйиллай цига.

Центральни отоплени яле а, шийла яр дIадахача Iай городерча «Октябрь» яхача культура ЦIагIа. Цудухьа укх шера ханнахьа оарцагIбаьннаб гIулакхга города культура отдела болхлой. Отопительни система тоаяьй.

Бакъда укхаза ала деза, газови отоплени яле а, районе газ Iай тоъаш ца хилар. Из кIезигъяле а, вIалла хьа ца йоагIаш а денош нийслу. Цудухьа хIанззе а цIенхаштта хьажа беза цу гIулакха бехктокхаме бараш.

Л. МАГОМЕДОВА.

◆ СПОРТ ◆ СПОРТ ◆ СПОРТ

ФУТБОЛ

Оаха хоам баь ма хиллара, дIаяхача туре Волгодонске «Атоммашаца» ловзаш нйшар «Терек». Из бахьан долаш турнирни таблице цхьа мугI Iолохъялар из.

АргIанара матч вай мехкахоша Волжске моттигерча «Торпедаца» чакхъяьккхар.

Ловзар дIадоладелар фусамдаьй атакашца. Цхьабакъда, кастта хувцаделар из сурт. ХIанз бургац чутоха дукхагIа аьттув болаш бар вай мехкахой. Командашта де мегар — цхьацца бургац дIачу-хьачу тохар. Счет 1:1 йолаш чакхъяьлар матч.

Ераш я тIеххьарча шин тура результаташ:

«Нарт» — «Волгарь» — 1:0, «Локомотив» — «Уралан» — 1:1, «Торпедо» (Т.) — «Машук» — 0:3, «Салют» — «Спартак» — 0:0, «Торпедо» (В.) — «Динамо» — 1:0, «Кубань» — «Старт» — 2:0, «Нарт» — «Уралан» — 0:0, «Локомотив» — «Волгарь» — 3:0, «Торпедо (Т.) — «Спартак» — 3:2, «Салют» — «Машук» — 0:1, «Атоммаш» — «Динамо» — 2:1, «Цемент» — «Дружба» — 0:1, «Кубань» — «Сокол» — 5:0.

М. ЭРЗИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

19 СЕНТЯБРЬ
I ПРОГРАММА
МОСКВАН ДИ

7.00 — «90 минут».
8.35 — «Са Москва». Телевизионни документальни фильм.
9.25 — «Иразе берал». Концерт.
9.55 — Поэзи, Е. Винокуров.
10.50 — Халкъа ашараш.
11.05 — «Луначарски Нарком». «Уж хьалхара хиннаб» яхача циклацара документальни фильм.
12.00 — «Тахан — Москван Ди».
12.30 — П. И. Чайковский. «Москва» яха кантата.
13.05 — Резонанс.
14.20 — «Зоопарке — ремонт». Мультипликационни фильма премьера.
14.30 — Тахан — Москван Ди.
15.00 — ДоттагIал. Телевизионни журнал.
15.30 — Массанена а хIарaнена а. Халкъа эша товараш хьалара проблемаш.
16.00 — «СелаIад» яхача халкъа творчества телепрограммай дунен халкъашта юкъера фестиваль. (Ливи).
16.25, 19.10, 23.50 — «Кердадараш».
16.30 — «БаьцоегIай дуне».
17.25 — Мультипликационни фильмаш: «Шах и слуга», «Домик на поляне».
17.45 — Тахан — Москван Ди.
18.15 — Сийлахьча Октябра юбилейга. Историн довргдоаца мугIараш. «Хьа заманхо». Художественни фильм. 1, 2-гIа сереш.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — Театра, кинора, телевиденера музыка. «Композитор Э. Артемьев».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.20 — «Дерригa зизаш — хора». Петрозаводски паччахьалкхен университета студентий хора концерт.
8.55 — Ритмически гимнастика.
9.25 — Спидвей. Дунен чемпионат. Финал. ЧССР передача.
9.55 — «Iуйрийнара почта».
10.25 — «Не верь, что меня нет». Субтитрашца художественни фильм.
11.35 — Баскетбол. Континенташта юкъера кубок. МаIанах. «Цибона» (Югослави) — «Жальгирис» (Каунас). Италера передача.
12.55 — Хьун болхлой Денга. Документальни фильм.
13.15 — Ашарий сурт-сибат. «Илли оал Б. Папроцкес» (ПНР).
13.40 — Телевизионни театр. Ж. Сименон. «Мегрэ и человек на скамейке».
16.10 — Художественни гимнастика. Дунен чемпионат. Болгарера передача.
17.10 — «ЦIи хеза мишта хургвар». Художественни фильм.
18.20 — «Нохч-ГIалгIайчен кIира».
18.30 — «Саги Iалами». Хьун болхлой Денга (гIалгIай меттала).
19.00 — «Хьун илли». В. Хайдаровх кинsocherк (нохчий меттала).
19.10 — «Заманхо» (гIалгIай меттала).
19.40 — «Революцен мурд». А. Д. Шерипов ваьча дийнахьа дёнз 90 шу дузаш (нохчий меттал).
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!». «Н. Дурова йолча хьоашалгIа». 1-гIа дакъа.
20.15 — «УнахцIено». РСФСР унахцIенон министраца А. И. Потаповца «Советская Россия» газета редакце вIашагIкхетар.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — «Асфальта тIара гаьнаш». Художественни фильм.
23.05 — «Кердадараш».

20 СЕНТЯБРЬ
I ПРОГРАММА
ХЬУН БОЛХЛОЙ ДИ

7.00 — «90 минут».
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.15 — «Спортлото» тираж.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Аз гIулакх ду Советски Союза!».
11.00 — «Iуйрийнара почта».
11.30 — Киноафиша.
12.30 — Ашарий киоск.
13.00 — Юртара сахьат.
14.00 — «УнахцIено».
14.45 — «Обратная связь». «12-гIа этаж» яхача школьни программа итогаш.
15.20 — Паччахьалкхен Центральни Концертни зале Казахски ССР искуства говзанчийн творчески кагирхойн концерт.
17.15 — Вай цIа. Телевизионни журнал.
18.00 — Дунен халкъашта юкъера панорама.
18.45 — «Iодувша ха хиннай». Мультипликационни фильм. (Азербайджан).
18.55 — «Галина Писаренко». Фильм-концерта премьера.
20.00 — Футбол. СССР чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Спартак». 2-гIа тайм. Киевера трансляци.
20.45 — ДIалокх РСФСР заслуженни артисташа М. Рожковс (балалайка). Ю. Черновс (гитара).
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — Художественни гимнастика. Дунен чемпионат. Болгарера передача.
22.15 — Футбольни обозрени.
22.55 — «Кердадараш».
23.00 — Баскетбол. Континенташта юкъера кубок. МаIанах. Италера передача.

II ПРОГРАММА

8.00 — Зарядка е дIаоттаI
8.15 — Хьун болхлой Денга. «Дубрава». Телевизионни документальни фильма премьера.
8.45 — «Асфальта тIара гаьнаш». Художественни фильм.
10.05 — Дунен музыкальни культура ганзера. Д. М. Шостакович. Альта фортепиано-на лаьрхIа соната.
10.45 — Эрсий къамаьл.
11.15 — Украински телевидене программа.
12.10 — Художественни гимнастика. Дунен чемпионат. Болгарера передача.
*13.10 — Дунен кагирхойи.
13.45 — Мехка къаман театрий фестиваль. «Центрофуга». Ленински комсомола цIерагIча Литовски ТЮЗа фильм-спектакла премьера. Автор Г. Приеде.
15.30 — Художественни гимнастика. Дунен чемпионат. Болгарера трансляци.
16.15 — «IажагIа къамарг». Мультипликационни фильм.
16.35 — «СелаIад» яхача халкъа творчества телепрограммай дунен халкъашта юкъера фестиваль. «Халкъа искусство». (Ливи).
17.00 — Спортивни программа. Художественни гимнастика. Дунен чемпионат. Болгарера трансляци. Баскетбол. Континенташта юкъера кубок. МаIанах. Ахфинал. Италера передача. СССР чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Спартак». 1-гIа тайм. Киевера трансляци.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!». «Н. Дурова йолча хьоашалгIа». 2-гIа дакъа.
20.15 — Реклама.
20.20 — «Дом на околице», «Когда цветет королева ночи». Телевизионни документальни фильмаш.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройкан прожектор.
21.50 — «Переворот по инструкции 107». Художественни фильм.
23.15 — «Кердадараш».

21 СЕНТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.35 — «Футбольни обозрени».
9.15 — Ю. Яковлева турпалаш экрана тIа. «Мы с вулканом».
10.20 — Концерт.
10.50, 16.00, 17.10 — «Кердадараш».
16.15 — Документальни фильмаш: «Ереван, Шаваршу Карапетяну», «Строчка зигзагом».
16.40 — «Эрсий къамаьл».
17.15 — «ХIана, сендухьа». Бераштa лаьрхIа передача.
17.45 — «Хьоца, мохк». Советски илле историцара.
18.30 — «Кердача шера истори». Мультфильм (Азербайджан).
18.45, 23.25 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «Сихдари эргалонаши». «Тернопольски басмаш».
19.30 — «Улица Шолом-Алейхема». К. Станиславске цIерагIча Московски драматически театра фильма - спектакла премьера. Автор — А. Ставицкий.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Улица Шолом-Алейхема». Фильм-спектакла дIахododaр.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — «Чемпионки». Телевизионни документальни фильма премьера.
8.35, 9.35 — Истори. 8-гIа класс.
9.05 — С. С. Прокофьев. «Золушка».
10.05 — СПТУ дешархошта. Ф. М. Достоевский. «Зулами таIазари».
10.35, 11.40 — Астрономи, 10-гIа класс.
11.05 — «Iилмеи вахари».
12.10 — «Переворот по инструкции 107». Художественни фильм.
13.35 — Истори. 4-гIа класс.
14.05, 23.00 — «Кердадараш».
14.10 — Киноафиша.
17.10 — «Кердадараш» (нохчий меттала).
17.16 — Исторически фильма экран. «Семен Дежнев». Художественни фильм.
18.30 — «Кулг хьада, кхувшвоагIар».
19.00 — «Нохч-ГIалгIайче». Информационни программа.
19.15 — «Iилма — производствана».
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!», «Никаш ювха циси». Мультфильм. 1-гIа дакъа.
20.15 — «Дунен халкъашта юкъера хьал».
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Камера дуненга хьеж».

РАДИО

19 СЕНТЯБРЬ

6.40 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
6.55 — 7.00 — Передачай программа.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — 8.45 — Хоамаш.
10.15 — «Керда гIулакхаш — вахаре» (нохчий меттала).
10.35 — 10.40 — Ашараш.
11.00 — «Къонал».
11.30 — 12.00 — Литературни Нохч-ГIалгIайче
12.40 — «Халкъа тIахьожам — балха тIа». (нохчий меттала).
13.00 — 13.15 — «Къахьегамца сий долаш ва саг» (гIалгIай меттала).
15.15 — «Гвардеец» яхача ансамбла концерт.
16.00 — «Профсоюзаши вахари».
16.20 — 17.00 — Концерт.
18.20 — 19.00 — «Ашарий почта».

Тахан республике гIоллен Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 3—8 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 18—23, Грозне 20—22 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмен морхаш а йолаш, йоачан а, йоацаш, тайп - тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 6—11, дийнахьа 18—23 градус йIовхал йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

ШОАТТА

В. И. Ленина цIерагIа майда. 18.00. НГIАССР МВД духови оркестра концерт.

С. М. Кирова цIерагIа культуран салаIарен парк. 6.00. «УнахцIенон» клуб. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00. «Тхона илле даха а болх бе а новкъостал ду» яха радиоконцерт. 14.00. «КIай ладья» шахматни клуб. 15.00. Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дизара хетадаьча НГIАССР халкъа творчества 2-ча Ерригсоюзни фестивала лауреатий, дипломантий тIеххьара концерт.

1-ча Мая цIерагIа беш. 8.00. Городской книжкаш дезарий клуб. Книжкай выставка. Книжкаш хувцар.

В. И. Ленина ДК. 15.00. «Сийг» яха кхувшбоагIарий клуб. 19.30. «ВIашагIкхетар». Дискотека.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа клуб. 11.00. «Мехка машиннаькъий 150 шу дизар» устни журнал. 13.00. «УнахцIенон» университет. «ГIаьленах фу довз хьона? 18.00. «УнахцIенон» клуб. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

С. М. Кирова цIерагIа ДК. 16.00. КIай ладья» шахматни клуб.

Химикий ДК. 17.00. Духови оркестра концерт. «Вальса оазаш».

Просвещене болхлой ЦIа. 12.00. «Ленини Сийлахьбоккха Октябри» яха книжкай выставка юкхе обзор-беседа. 16.00. «Цхьан мугIаре» яха художественни самодеятельноста концерт.

«Красный молот» завода ДК. 18.00. «Машиностроитель» яха кинотеатр. Музыкальни салон. «И. Штрауса йовзаш йола мелодеш». ДIалокх Нохч-ГIалгIайчен филармоне симфонически оркестра.

Пролетбата цIерагIа ДК. 11.00. «Чебурашка новкъостий» яха киноклуб. 13.00. Къонабарий цIей. 19.00. Ткъаьиттара баьннараштa лаьрхIа салаIара сайре.

«Оргтехника» объединене ДК. 15.00. «Къона юрист» яха клуб. СССР Конституцера социалистически законий Ленински идеяши кагирхошта правови кхетам балари. 16.00. Берий хореографически коллектив. 19.30. Кагирхой салаIара сайре.

М. Горьке цIерагIа клуб. 12.00. Спортивни яхьаш. 17.00. Музыкально - поэтически хьаьша цIагIа вIашагIкхетар. «Художник об Октябре».

КИМ цIерагIа клуб. 15.00. Литературни шоатта «Тешамерча ленинца И. Фрунзе турпалерча вахарах дола дувцараш». 17.00. Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дизара цIейга тематически кинохьохкар. «Пятилетка къахьегама ритмаш».

«Локомотив» стадион. 17.00. НГIАССР футболах йола клубни яхьаш. «Монтажник» — ЧИТО.

КIИРАНДИ

В. И. Ленина цIерагIа майда. 19.00. В. Казаряна кулгал а деш кагирхой клубни объединене эстрадни оркестра концерт.

С. М. Кирова цIерагIа культуран салаIарен парк. Хьун болхлой ден хетадаь дукххача наха салаIар. 6.00. «УнахцIенон» клуб. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00. «Гуйран мелодеш — яха радиоконцерт. 10.00. Зизайи кактусийи выставка. 15.00. Духови оркестра концерт. 17.00. Нохч-ГIалгIай госфилармоне симфонически оркестра концерт. 18.00. Халхарий сайре. «Танго моего детства».

1-ча Мая цIерагIа беш. 8.00. Городской книжкаш дезарий клуб. Книжкай выставка. Книжкаш хувцар.

В. И. Ленина ДК. 10.00. Зизай выставкен дохкарен. 11.00. «Фаьлгийи приключенейи дунен тIа» яха киноклуб. 16.00. ГАИ къона гIонкчаш яха клуб. 19.30. Ткъаьиттара баьннараштa лаьрхIа салаIара сайре.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа ДК. 15.00. «Къона ленинхо» яха берий кинотеатр. «Къулбехьен Россе комиссар» яха беседа. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

С. М. Кирова цIерагIа ДК. «Малыш» яха клуб. «Моаршал да хьога фаьлгехи тамашийна хIамаехи йизза йола хьу». Утренник.

Химикий ДК. 10.30. «Оаха фаьлгий сурташ дехк» асфальта тIа сурташ дахкара йола конкурс. 11.00. «Нийсархо» — яха берий кинотеатр. «Фаьлгийи тамашийна хIамайи дунен тIа. 18.00. «Хьу — мехка ганз» яха тематически кинохьохкар.

«Красный молот» завода ДК. 9.00. Барзкъа хьадаккха а тега а Iомалуш да. 10.00. Берий бальни халхарий кружоко хьех. 11.00. Iарбий котт Iомабеш да. 13.00. «Космонавт» яха берий кинотеатр. «Тха дайпоаной профессеш» яха беседа. 14.30. «Бовзий хьона хьай мохк» яха викторина.

Пролетбата цIерагIа ДК. 11.00. «Очей очарованье» яха берий рисунка выставка. 14.00. «Чебурашка новкъостий» яха киноклуб. 17.00. Духови оркестра концерт.

«Оргтехника» ДК. 10.00. ЦIа леладе Iомабеш йола клуб. 10.00. «Росинка» яха берий кинотеатр. 11.15. Фаьлгий утренник. 19.00. Гуйранара балл.

М. Горьке цIерагIа клуб. 10.00. «Огонек» яха игротека. 11.30. «Тхо хIанз бераш хинна Iац, тхо дешархой да» яха утренник. 14.00. «Сийг» яха берий кинотеатр. 20.30. Кагирхой салаIара сайре.

КИМ цIерагIа клуб. 10.00. «Клубок» яха клуб. 14.00. «Фаьлгий наькъашка гIолла да» яха киноклуб. 17.00. «Наркоманеца къовсам лоаттабар — юкъара гIулакх» яха кинолектори.

В. Маяковске цIерагIа клуб. 10.00. «Кулга говзал йола нешаш» яха клуб. 16.00. «КIай ладья» яха клуб. 17.00. «Дика кхетам баха бIаьхлуш хилара бахьанаш» яха беседа.

Гороно СДЮСШОР стадион. 14.00. НГIАССР футболах йола яхьаш. «Агропром» — «Нефтехимик».

1-ча Мая цIерагIа колхоз. 17.00. НГIАССР футболах йола яхьаш. «Темп» — «Даймохк».

ХЬАМСАРА НОВКЪОСТИЙ!

ДIАХЬОШ ДА 1988 ШЕРА

«СЕРДАЛО»

ГАЗЕТ ЯЗДАЙТАЛГА

Газет язду «Союзпечатан» ерригача отделенешкеи агентствашкеи, предприятешкарча, учреждениешкарча, организацешкарча общественни уполномоченнеша.

Шера газет яздайтара мах 4 соми 8 кепиги ба. Из кхо ца деш, кхоаненга дехкаш тIехьа а ца доахаш, ханнахьа «Сердало» яздайта шоашта!

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктокхама секретарa — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностеи транспортеи — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

ЕФ00443, «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3275.